24.

COLLEGII FEUDALIS

DISPUTATIO

DECIMA.

HERBORDO NACKEN

RESPONDENTE

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Theſis I.

Modos, quibus feuda conſtituuntur & acquiruntur, ſequuntur modi, quibus ea conſtituta & acquiſita amittuntur. De illis quia præcedentibus actum, de his ut nunc paucis videamus, conſequens eſt.

Naturâ enim ita comparatum eſt, ut omnes res certis modis naſcantur & acquirantur, certis etiam modis pereant & amittantur. Quem naturæ ordinem JCti in multis juris civilis capitibus tradendis ſecuti ſunt: in patriâ poteſtate, Inſt. de patr. pot. & tit. quib. mod. jus patr. pot. ſolv. in tutelâ, Inſt. de tutel. & tit. quib. mod. tut. fin. in teſtamentis, Inſt. de teſtam. ord. & tit. quib. mod. teſt. infirm. in matrimonio, ff de ritu nupt. & tit. de divort. & repud. Rectè igitur de illis priore loco & poſteriore de his agitur. Nam cum privatio præſupponat habitum, l. decem 116. ibi Dd. ff de V. O. utique amitti nequit, quod in rerum naturâ adhuc nondum exiſtit. Quippe ars imitatur naturam, § minorem 4. Inſt. de adopt. Ergo & natura prius priore, poſterius poſteriore loco collocat, quæ unica & perpetua ut naturæ, ita & methodi artificioſæ lex eſt.

II.

Feudum igitur legitimè acquiſitum penes vaſallum (a) *ejusq; heredes manet, donec vel extinguatur* (b *vel amittatur.*

(a) c. un. in pr. de nat. feudi c. un. in pr. de feudo ſine culpa non amitt c. un. § fin. quo temp. mil. Franciſ. Curt. Jun. part. 2. q. 12. n. 4. & 5. de feud. Hartm. Hartm. obſ. feud. 23. Quod jure veteri ſecus fuit, quo feuda tanquam precaria quædam beneficia pro lubitu concedentis auferri poterant, uſq; dum reciperetur, ut per annum eſſent irrevocabilia, quod deinceps progreſſu temporis ad vitam vaſalli productum eſt: Poſtmodum facta ſunt hereditaria, c. un. § & quia vidimus, de his qui feud. dar. poſ. Quæ jure noviſſimo ita ſtabilita ſunt, ut nec ſummus princeps ratione abſolutæ poteſtatis illa ſine juſtâ causâ vaſallis eripere valeat, d. c. un. de nat feudi, Laudenſ. in d. c. un. § notandum eſt n. 7. & ibid Præpoſ. n. 1. Decian. 1. reſponſ. 23. n. 1. vol. 1. Borch. c. 8. n. 2. Quia Principi Romano non licet alteri jus ſuum contractu quodam quæſitum auferre l. 3. C. de reſc. vendit. l. 5. C. de revoc. donat. l. 12. C. de rei vindic. Ratio repetitur ex l. 14. & 66. de condict. indeb. l. 206. de R. J. c. locupletari de R. J. in ſext. l. 2. § 10. ff ne quid in lo. pub. l. 12. § 1. de diſtract. pign. l. 16. de ſerv. ruſt. præd. l. 17. § 4. de Inſtit. act. Unde infertur, ex jure naturæ eſſe, quod nemo debeat locupletari cum alterius jacturâ atq; injuriâ. At ſi Princeps ex plenitudine Majeſtatis citra juſtam cauſam rem vel jus privato tollere vel eripere poſſet, tunc ille locupletaretur cum alterius jacturâ atque injuriâ; At hoc non poteſt. Ergò nec illud. Ratio connexionis eſt, quia Princeps ſive Imperator ratione juris naturæ habetur pro privato, arg. l. 1 de conſtitut. Principum l. 3. § fin. . l. 4. de recept. arb. l. 13. § 4. ad SCtm. Trebell. Bodinus lib. 1. c. 8. p. 128. Cui conſentit l. ult. ff de nat. reſtit. ubi Imperator ne quidem natalium reſtitutione patrono invito jus patronatus in liberto auferre poteſt. Huc accedit, quod etiam jus Principi in præjudicium agnatorum vaſalli defuncti filium naturalem ad feudi ſucceſſionem legitimandi denegatum ſit, ut planum eſt ex iis, quæ ſcripta reliquerunt Dd. noſtri in l. Gallus 29. § & quid ſi tantùm ff de lib. & poſth. & Bl. conſil 19. verſ. his præmiſſis lib. 4. Confert eodem vulgata illa juris regula: Id quod noſtrum eſt, ſine facto noſtro ad alium transferri non poteſt, l. 11. de R. J. Quæ regula, cum in naturali ratione ſubſiſtat, indeque ſuam vim trahat, perpetua eſſe intelligitur, § pen. Inſt. de J. N. G. & C. l. 8. l. 188. §. 1. de R. J. Quare non minus in Principe atque in privato obtinet, ut contra alios egregiè peritiſſimus JCtus Hiſpanus Didacus Covarr. diſputat, lib. 3. var. reſolut. cap. 6. n. 8. & in c. peccatum de R. J. in 6. part. 2. § 11. n. 3. & in epit. de ſponſal. 2. part. cap. 6. § 9. n. 3. & 4. Et certè Principis nomine non eſt dignus, ſi naturali ratione parere neget, c. ult. 2. q. 1. Habet enim juriſdictionem ſuam & poteſtatem à DEO, non ut peccatis indulgeat, ſed naturalis rationis dictamen ſequatur, Br. in l. fin. C. ſi contra jus vel util. pub. & refert Pariſ. conſil. 12 incipient. Transactio iſta celebrata n. 200. vol. 2. Quin etiam ne quidem ex cauſa utilitatis publicæ alii ſuum auferre poteſt ſine juſti pretii refuſione, l. venditor 13. §. 1. ibi; invito te nec privato nec publico nomine ff. comm. præd.

l. 2. ubi

l.2. ubi Bl. C. pro quib. cauſ. ſervi libert. pro præmio accip. Dd. in c. quæ in Eccleſ. de conſtitut. Jaſ. in l. 3. n. 36. & ſeq. ff de off: præt. Non obſtat, quod Imperator vocatur mundi dominus, l. deprecatio 9. ff ad L. Rhod. de jactu, quodq; omnia Principis eſſe jactantur, l. 3. verſ. quæ enim differentia; C. de quadr. præſcript. ſed & illud maximè, quod ll. ſolutus l. Princeps 31. ff de LL. quodq́ cum alterius etiam incommodo jus aliquod concedere alii poſſe dicitur, l 2. § 16. ff ne quid in loco pub. Quia horum & ſimilium probam conciliationem placida nobis collatio ſuggeret. (*b*) VVeſenb. c. 15. n. 1. & ſeqq. de feud. Schon. vol. 1. diſput. 10. th. 1. Exemplo uſusfructus, qui ſine culpa extingui; puta ſi per ſe & ſua natura finitur, nempe morte aliisq́ue modis; & ſi culpa uſufructuarii intervenerit, veluti, ſi is non utatur per tempus & modum, amitti propriè dicitur, Jul. Paulus lib. 3. recept. tit. 6. Verùm hac ſubtili & curioſâ diſtinctione Pauli, cum de re conſtat, non opus eſſe putaverim, cum præſertim & ipſe Imperator hanc differentiam neglexerit, promiſcuè utens his terminis *finiri vel admitti* uſumfructum, § fin. Inſt. de uſuf. Rittersh. lib. 2. partit. feudal. cap. 5. n. 1.

III.

Extinguitur interitu vel ipſius rei (a) *vel obligationis feudalis.* (b) *Interitu rei; veluti incendio, chaſmate, terræ motu* (c) *inundatione* (d) *calamitate belli* (e) *& aliis ſimilibus modis.* (f)

(*a*) arg. uſusfructus § fin. Inſt. de uſufr. l. pen. C. eod. & emphyteuſeos, l. 1. C. de jure emphyt. VVeſ. c. 15. n. 2. de feud. Vultei. lib. 1. c. 11. n. 5. de feud. Hærent enim hæc jura in ſuo ſubjecto, quo ſublato & ejus adjuncta tolli neceſſe eſt, arg. l. cum principalis 178. de R. J. c. acceſſorium de R. J. in ſext. Quod ſi pars ſaltem rei feudalis intereat, feudum quidem in totum non extinguitur, ex parte tamen ſervitia remittenda eſſe, ut beneficium maneat, ipſa ratio juris feudalis evincit, Niell. diſput. feud. 8. th. 1. lit. a. (*b*) Quo caſu uſusfructus cum proprietate conſolidatur & feudum eſſe deſinit, Schön. d. diſp. 10. th. 3. (*c*) l. ex conducto 15. § 2. & 3. ff. locati, VVeſ. d. c. 15. n. 2. (*d*) l. 30. § 3. ff. de acquir. poſſ. l. 12. § fin. ff de reb. aut jud. (*e*) cum prædia ab hoſtibus occupantur, d. l. 12. § fin. Quod ſi poſtliminiò redierint & recepta ſint, domino directum ſuum dominium, & vaſallo feudum reſtituitur, arg. l. 26. ff quib. mod. uſusfr. amitt. (*f*) arg. l. 1. ubi Jaſon. C. de jure emphyt Sonsb. p. 12. n. 113.

IV.

Interitu obligationis, nempe caſu vel voluntate. Caſu, ſi vaſallus nullis feudi ſucceſſoribus relictis deceſſerit.

c. un. in pr. verſ. ſi tamen ſine herede maſ. qual. olim pot. feud. alien. & c. un. in fin. apud quem vel quos controv. feud. fin. c. un. §. rurſus quib. mod. feud. amit. c. un. § etſi clientulus, de alien. feudi, facit text. in c. un. de frat. de nov. benefic. & c. un. de duob. fratr. à capit. Ludolp. Schrad. p. 9. c. 10. n. 3. Sine heredibus autem vaſallus deceſſiſſe dicitur non ſolum, ſi nullos omninò heredes, ſed etiam ſi naturâ mutos, ſurdos, cœcos vél alias imperfectos poſt ſe reliquerit, c. un. in fin. Epiſc. vel Abbat. & cap. un. an mutus vel aliàs imperf. Hart. Piſtoris 2. quæſt. 32. Zaſ. part. 8. n. 68. Borch. cap. 7. n. 63. Vultei. lib. 1. c. 9. n. 64. quia ſervire non valent, adeoque nulla ſpes eſt eos unquam fore habiles & utiles vaſallos domino. Siquidem naturalia vitia vix deponi aut corrigi poſſunt, §. pen. Inſt. de J. N. G. & C. Rittersh. lib. 1. partit. feud. cap. 15. quæſt. 25.

Q. Rationes confirm: Ceſſat hoc, ſi poſt feudum acquiſitum ex accidenti muti, ſurdi, cœci aut alioqui inhabiles redduntur: quia erubeſcimus loqui ſine legis autoritate, Novell. 18. cap. 5. Atqui nuſquam jure feudali cautum reperitur, vaſallum, qui poſt feudum acquiſitum mutus aut alioquin inhabilis eſt factus,
1. propterea feudum amittere. Ergò ſine lege temerè aliquid aſſeverandum
2. non eſt. 2. Vaſallus feudo ſemel acquiſito ſine culpa ab ipſo commiſſa privari non poteſt, c. un. de feudo ſine culp. non amitt. Atqui certum eſt, vitium fortuitum inter culpam minimè referendum, cum eo nomine nil quicquam vaſallo imputari poſſit. Conſectarium eſt igitur, ob ſuperveniens impedimentum vaſallum feudo jure privari non poſſe. Ratio connexionis eſt, quia ubi nulla præceſſit culpa, ibi etiam nullus pœnæ poteſt eſſe
3. locus, l. 22. C. de pœnis, l. 131. de V. S. 3. Inter vaſallum & dominum maximè æquitas eſt ſpectanda, c. un. de prohib. feud. per al. Lothar. ubi hoc notant Interpp. & in c un. §. prædictis, ibi: æquitati obſecundare, ſollicitus, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. c. un. ibi: ſed ſecundum æquitatem dicamus, an marit. ſucc. uxor. in feud. Atqui valdè rigidum & iniquum foret, ſi dominus, qui ſemel alicui feudum conceſſit, eundemq; vaſallum agnovit, adverſæ fortunæ caſum, quem nemo humanâ providentiâ præcavere poteſt, ipſi imputare, ac propterea feudum auferre vellet: quin potius æquitatis ratio, quâ vel maximè dominus vaſallo devinctus eſt, & vice verſa, exigit omninò, ut dominus commiſeratione ductus vaſallo adverſâ valetudine afflicto ſuccurrat, atque æquo animo ferat, ut ſervitia, quæ caſu aliquo præpeditus ipſe per ſe præſtare non poteſt, per ſubſtitutum expediat d. cap. un. §. 2. verſ. aliud eſt ſi fortè, quæ fuit pr. cauſ. ben. Quin & ipſum

& ipſum fidelitatis juramentum conditionem de poſſibili expreſſam annexam habet, c. un. de form. fidel. c. un. de nov. form. fidel. 4. Pertinet huc etiam vulgata juris regula, quæ docet, id, quod ſemel legitimè factum eſt, ex ſupervenienti caſu retractari & in irritum vocari non debere, l. 2. de itin. actuq. priv. l. donationes in concubinam 31. ff. de donat. Ergo vaſallus ob tale aliquod vitium ex poſt facto contingens feudo privandus non eſt. Nam ubi jure deſtituimur, ibi ad æquitatem recurrendum, l. 2. § item varus 5. ff. de aqua plu. arcend. uſq; eò, ut ſufficiat ad deciſionem cauſarum allegare rationem naturalem, c. ſecundo requiris de appellat. l. 13. §. 7. de excuſat. tut. l. 32. de reb. credit. l. 75. §. 4. de V. O. Atqui nuſquam, ut dictum eſt in jure feudali proviſum reperitur, quod vaſallus propter impedimentum fortuitum feudum amittat. Ergò ubi pœna privationis manifeſtè ſtatuta non eſt, nobis etiam non licebit textibus feudalibus eam affingere, Novell. 2. cap. 3. verſ. ſicut enim patres, l. 14. §. 14. de relig. & ſumpt. funer. Non obſtant ſententiæ noſtræ ea, quib. Andreas de Iſern. & ejus aſſeclæ in dict. cap. un. §. fin. Epiſcop. vel Abbat. nituntur, contra exiſtimantes, vitium accidentale perinde obſtaculo eſſe vaſallo ut ſervire nequeat, ac naturale, ex quo videri poſſet, utrobique eandem ſubeſſe rationem, quare neuter, ſive naturâ mutus, ſive caſu quopiam ita factus, feudum iſtud jure retinere queat. ℞ Si quis rem penitiùs introſpexerit, facilè deprehendet, inter hos duos caſus manifeſtam diverſitatis rationem reddi poſſe. Nam qui imperfectus natus eſt, nullum negotium inter ipſum atque dominum geſtum apparet, quo ad feudum aſpirare poſſit: Unde nullo alio jure utitur, quam pacto anteceſſorum. Hoc verò pactum juris interpretatione hanc tacitam cenſetur habere annexam conditionem, ut ad ſucceſſores habiles & idoneos in præſtandis ſervitiis reſpectum habuiſſe contrahentes intelligantur, cum quævis diſpoſitio de habilibus accipienda ſit, l. 11. §. 1. de muner. & honor. l. 4. § 6. de re judic. l. 2 §. fin. ff de pœn. Quamobrem pactum illud ad eum, qui mutus natus eſt, minimè pertinet, ita ut juſtam conquerendi cauſam non habeat, quâ contra dominum ad feudi ſucceſſionem eum admittere nolentem jure pacti inſurgere poſſit, cum dominus duntaxat ſucceſſoribus habilibus conceſſiſſe videatur. At quando quis de feudo eſt inveſtitus, & juramentum fidelitatis jam præſtitit, tum etſi ex caſu quodam ſuperveniente inhabilis reddatur; tamen non ſolùm obligatio inter dominum & vaſallum jam contracta, ſed ſumma etiam æquitas ſuadet, ne dominus id, quod præter culpam vaſalli evenit, ipſi imputet, neve afflicto afflictionem addat, l. 14. de offic. præſid. l. 28. C. de Epiſc. aud. l. antepen. C. de pœn. l. 4. §. fin. ad L. Rhod. de jactu, l. fin. ff de admin. tutor. ſed potius hunc diverſæ fortunæ caſum patienter ferat atque concedat, ut vaſallus interim per ſubſtitutum militaria præſtet ſervitia. Nam etſi vaſallus principaliter eam ob cauſam de feudo inveſtiatur ut ſerviat, & ita perſonæ induſtria eligatur, non tamen adeò duris atque arctis legibus devincitur, ut, ſi caſu aliquo impediatur, non ipſi

Ratio dubitandi. 1.

R.

 integrum

integrum ſit per ſubſtitutum ſervire, c. un. §. ſi quis deceſſerit, ſi de feud. def. content. c. un. § firmiter, de prohib. feud. alien. per Frider. c. un. in fin. per quos fiat inveſt. & c. un. § item inveſtitura de notis feudor. Et hæc vera ſunt de jure communi feudorum, cui etiam aſtipulatur jus Saxonicum. Eo enim jure id quod præter morem eſt, longè planiorem iſta quæſtio habet determinationem: Wird ein Kind geboren (inquit textus in art. 4. lib. 1. Speculi Saxonici) ſtum / ſinn oder witzloß / oder blind / oder ſonſt unvollkömlich an ſeinem Leibe / das iſt wol Erbe zu Landrecht / aber nicht zu Lehnrecht. Hette aber ein Mann Lehen empfangen / ehe er alſo gebrechlich worden were / das verleuret er darmit nicht. Der aussetzige Mann der empfehet gleicher weiſe auch kein Lehen noch kein Erbe / hat er aber das empfangen vor der Seuche / und wird darnach ſiech / er behelt es und vorerbet es auch als ein ander Man. Nec placet diſtinctio inter feudum antiquũ & novum, quâ Dd. communiter falluntur, quia omnes rationes quibus oſtenſum, vaſallum ex accidenti vel aliàs imperfectum factum feudum retinere, militant etiam in feudo novo, nec ulla probabilis ratio diverſitatis cur impedimentum illud obſtet feudo acquirendo, non a. acquiſito, reddi poterit. Idem igitur utrobique jus erit, l. illud ff. ad l. Aquiliam, l. à Titio ff de V. O. Nec nobis adverſatur conſideratio
2. Baldi & aliorum, qui rationem diverſitatis ex duplici vinculo, quod in novo feudo non æquè atque in vetere liget, repetere ſatagunt. Nam feudum paternum non ſolùm originem ponit in perſonâ patris, ſed inſuper etiam in perſonâ ſucceſſoris confirmatur, qui cum ſemel habilis & idoneus fuerit cognitus, juſtam ſuccedendi ſpem ex pacto anteceſſorum nactus eſt; unde licet poſtmodum caſu quopiam loquendi facultatem amittat, vel alioqui inutilis fiat, non tamen propterea debet perdere feudum duabus radicibus fundatum, cum regulariter duo vincula fortiora ſint uno, § 2. Inſt. de adopt. l. 10. C. qui teſt. fac. poſſ. Hæc autem ratio cum claudicet in muto nato, eò, quod in illius perſona feudum nunquam radicem egerit, ſed uno ſolum vinculo, pacto videlicet anteceſſorum nitatur. Non mirum
R. itaq; cur diverſâ ſubſiſtente ratione, diverſum etiam hiſce caſibus jus ſtatuatur. Verùm ad hoc reſpondemus, noſtram ſententiam non ex duplici vinculi conſideratione ſed aliis fortioribus rationibus ſtabiliri. Nec nobis nego-
3. tium faceſſit d. § mutus, in quo omnem difficultatẽ hærere Interpp. clamitant, ita, ut omnes uno ore de feudo novo illum exaudiant, indeq; colligant, feudum novum ob vitium fortuitò ſuperveniens retineri non poſſe: & hunc intellectum omninò amplectendum eſſe in judicando ait Bologn. in
R. conſ. 4. n. 111. Sed horũ opinio erronea eſt, quippe prædict. § de feudo paterno potius, quàm novo intelligendum eſſe, certiſſimæ nos movent rationes.

I. Quoniam

1. Quoniam, ſi de feudo novo acciperetur, præſupponendum eſſet, mutum, de quo loquitur, ex accidenti fuiſſe mutum factum: quod quia de eo veſtigium nullum apparet, maximam divinationem importat. Deinde verba habentur expreſſa de eo, qui nullomodo fari poteſt, quod propriè convenit naturâ muto, quo dato, ipſum de feudo paterno accipiendum eſſe, conſequens eſt. Expeditum enim eſt, ſi dominus ſciens volensq; feudum novum conceſſerit illi, qui naturâ mutus eſt, quod is feudum iſtud jure retinere & per ſubſtitutum ſervire poſſit. Præterea verba etiam generalia ad æquitatis normam reſtringenda, l. *2*. C. de noxal. act. l. 77. § 20. de legat. *2*. l. 6. § *2*. de jure patron. Br. in l. omnes populi in 6. quæſt. de I. & J. & ſemper ea eſt capienda interpretatio, quâ jura juribus concordentur, & omnis evitetur contrarietas, l. un. C. de inoffic. dotib. c. cum dilectus de conſuetud. c. cum expediat de elect. in 6. Jam ſi d. § mutus de feudo vetere intelligimus, omnia bellè inter ſe conveniunt: Si è converſo de no-
2 vo, omnia contentionum & rixarum plena erunt, ut vix credamus, an præter hanc explicationem analogia juris feudalis ſibi conſtare poſſit, ut patet ex d. c. un. an mutus vel al. imperf. & interpretibus, qui in his textibus conciliandis plurimùm deſudârunt. *obj. 1.* Neq; huic interpretationi quicquam refragatur, quod textus utatur verbo *retinere*, quæ vocula acquiſitionem denotare, atque adeo naturâ mutum excludere videtur, utpote qui feudum non acquirere nec etiam retinere poſſit, d. c. un. in fin. an mut. vel al. imperf. Nam licet intelligamus textum de muto naturâ, nihilominus *R.* tamen quando de feudo paterno eum interpretabimur, verbum *retinere* propriam retinet ſignificationem, ut ſc. retinere vel non retinere dicatur, quod ratione ſucceſſionis ex pacto anteceſſorum in feudo paterno devolutum eſt, quo ſenſu illud uſurpatum videmus in d. c. un. an mutus vel al. imperf. Non obſtat etiam, quod in eodem textu in fine ſubjicitur, feudum *obj. 2.* ad dominum reverti, cum tamen feudum paternum non ad dominum, ſed ad agnatos tranſire dicatur, c. un. de alien. feudi, & c. un. ſi vaſallus feud. priv. Bologn. d. conſ. 4. n. *110*. Nam reſpondetur, licet de vetere interpre- *R.* temur, non tamen continuò ſequitur, alios agnatos extitiſſe, ad quos feudum devolvi potuiſſet, cum paternum jure noſtro feudali non rarò tantùm reſpectu liberorum dicatur, c. un. § filia verò de ſucceſſ. feudi, c. un. an maritus ſucced. uxor. Non incommodè igitur textus ille eo de caſu intelligi poterit, quo nulli ſuperſunt agnati. Denique advertendum eſt, verba illa & *his omnibus caſibus* non ad hunc ſolum caſum, ſed potius ad omnes alios, ex quib. feudum amittitur, de quibus in tit. præcedenti, referenda eſſe. Nam titulus Epiſcop. vel Abbat. cum illo tit. conjungendus eſt, quemadmodum etiam Cujac. tradita ſub hoc tit. illi conjunxit. Hic quæri po- *Q.* teſt, An domino ſine heredibus defuncto vaſallus ſuccedat in directo dominio? Affirmat Vultei. lib. *1*. c. *11*. n. 7. vaſallum hoc caſu domino ſuccedere, & proprietatem ſive directum dominium cum feudo conſolidari, ut qui vaſallus ante erat, vaſallus jam eſſe deſinat & qui jure feudi ante poſſederat, nunc

rat, nunc jure ſuo proprio eoq; pleno poſſidere incipiat, agnatis ulterio-
Ratio dubitandi. ribus, cujuſcunque qualitatis feudum ſit, excluſis, propter paritatem juris inter dominum & vaſallum, c. un. §. domino ſi de feud. def. cont. & c. un. qual. dom. prop. feud. priv. & propter naturam correlativorum,
1. in quibus quod in uno diſpoſitum eſt, extenditur etiam ad alterum, l. fin.
2. C. de indict. viduit. toll. Vultejum ſequitur Schön. vol. 1. diſp. 10. th. 9.
Ratio decidendi. Sed verior illor. videtur ſententia, qui fiſco ſucceſſionem deferunt, Præpoſ. in d. cap. un. § domino n. 5. in fin. ſi de feud. def. cont. Roſenth. c. 11. concl. 20. n. 20. Niell. diſp. feud. 8. th. 2. lit c. quia caſus hic in jure
1. feudali deciſus non reperitur, recurrendum igitur erit ad jus commune, quo vacantia mortuorum bona ad fiſcum deferuntur, l. 4. C. de bon. va-
2. cant. lib. 10. præſertim cum jus in feudo agnatis à primo acquirente ſemel
R. ad 1. rationē dubitandi. quæſitum ſine facto illorum auferri, aut ipſis per dominum aut vaſallum ejus nomine præjudicari nullo modo queat. Non obſtat, quod ex iisdem cauſis, propter quas vaſallus feudum amitit, dominus proprietate privetur: Illud enim tantùm in delictis locum habet, ſiquidem textus adducti expreſſè de felonia à domino commiſſa loquuntur. Neq; ſtringit Logicorum re-
R. ad ſecundam rationem. gula ex loco correlativorum deſumpta, quæ eatenus ſaltem procedit, quatenus in utroq; latere eadem ſit ratio. In caſu vero noſtro, quia diverſa utrinq; apparet ratio, quando quidem ſi Dominus vaſallo mortuo feudum recipit, nullius præjudicium vertitur; ſin vice versâ vaſallus domino extincto in proprietate ſuccederet, illud non ſine evidenti agnatorum vaſalli, quibus deinceps omnis ſpes ſuccedendi præcideretur, præjudicio & damno fieret. Omnino igitur diverſum etiam jus ſtatuendum erit, l. curatorem §. cum ibi not. per gl. Cynum & Dd. C. de interd. matrim. l. fin. ubi Salicet C. de reſcind. vendit. Jaſon. in l. tranſigere 18. colum. 1. C. de tranſact. & in d. l. fin. C. de indict. viduit. toll. Everh. in top. lo. à correlativis n. 8.

V.

Voluntate vel expreſſa vel tacita. Expreſſa: refutatione (a) *& remiſsione* (b)

(*a*) Quâ vaſallus feudi jus, quod habet, cedit vel domino, vel alicui ex deſcendentibus, vel alicui ex agnatis. Domino ſi cedit, agnati, ad quos ſucceſſiio ſpectat, conſentiant, neceſſe eſt, ſi feudum vetus fuerit, cum vaſallus & dominus agnatis in jure ſuo jam quæſito præjudicare nequeant, c. un. in pr. de alien. feudi patern. Jacobin. ſup. verb. & cum pacto de non alienando n. 8. de feud. Jul. Clar. in § feudum quæſt. 34. in fin. & Vultei lib. 1 de feud. c. 11. n. 9. ſecus ſe res habet in feudo noviter acquiſito, Vul-
Q. tei d. lo. An. a. invito domino vaſallus feudum refutare poteſt? Ratio du-
Rat. dub. bitandi, cur non videatur admittenda hæc refutatio, prima eſt: quia ex feudi
1 datione mutua obligatio inter dominum & vaſallum nata eſt, à quâ altero

altero

altero invito reſilire non poteſt, l. ſicut 5. C. de O. & A. Deinde dominus vaſallum repudiando nihil agit, cum vaſallum invitum ſine cauſa feudo privare non poſſit. Ergo etiam vaſallus dominum recuſando nihil aget. 2.

Rationes decidẽdi.

Sed his non obſtantibus in contrariam revocamur ſententiam vaſallum videlicet indiſtinctè, ſine dolo tamen, feudum domino invito & repugnanti refutare poſſe, propter expreſſum textum in. c. un. de vaſallo qui contra conſtit. Lothar. ubi Schenck. n. 2. Curt. jun. part. 4. n. 135. Zaſ. part. 11. n. 24. & ſeqq. Sonsbec. part. 11. n. 114. & ſeqq. Kirckov. in comm. opin. lit. V. §. vaſallus poteſt renunciare, Schurf. conſil. 27. n. 6. cent. 1. Mynſ. cent. 5. obſ. 65. & cent. 6. obſ. 23. Borch. c. 8. n. 53. Roſenth. in ſynopſi c. 9. concl. 50. Vultei. lib. 1. c. 10. n. 76. 1.

Facit, quod ratio, propter quam ab initio nemo invitus feudum recipere cogitur, etiamnum militat, ne quis illud invitus retinere teneatur, quia invito beneficium non datur. l. 69. l. 156. ff. de R. J. l. 19. § 2. ff de donation. 2.

Deinde unuſquiſque juri & favori pro ſe introducto renunciare poteſt; l. pn. C. de pact. c. ad apoſtolicam extr. de regular. Feudum autem cum ſit beneficium, in vaſalli favorem maximè conceditur. 3.

Præterea quod per indirectum alicui conceditur, id per directum ei denegari non debet: Conceditur autem vaſallo, ut delinquendo beneficio ſuo renunciare poſſit, c. un. quibus mod. feud. amit. Ergò multo magis ſine delicto motu ſpontaneo & proprio illud refutare poterit. 4.

Accedit, quod uſufructuarius uſumfructum ſuum derelinquere vel domino cedere poſſit, §. fin. ubi Dd. Inſt. de uſufructu l. ſi abſente 48. in pr. & l. cum fructuarius 64. ff. de uſuf. & quemadmodum. 5.

Item quod emphyteuta quoq; agrum vectigalem domino cedere & legare poſſit, l. ſi domus 71. §. pen. & ult. ff de legat. 1. Nihil igitur mirum, hoc etiam à vaſallo fieri poſſe, qui in multis articulis cum fructuario & emphyteuta comparatur, Rittersh. lib. 2. partit. feud. c. 2. q. 20. 6.

Ultimò huc optimè quadrat, quod vaſallus propter ſubjectum ſeu prædium feudale ad præſtanda ſervitia obligatus ſit. Fundo igitur feudali reddito, cum inde nullum amplius ad eum commodum redeat, meritò etiam fundamento jam ſublato & cauſam obligationis ceſſare atque in totum corruere & expirare obligationem neceſſe eſt, Longe igitur hic diſpar ratio eſt inter dominum & vaſallum: Quippe dominus nihil damni patitur, quando ipſi feudum refutatur, ſed conditio ejus ex tali reſignatione fit melior, quia conſolidatione facta, plenam proprietatem in re ſua recipit, & facile, ſi velit, alium vaſallum recipere poterit. Atqui vaſallus non tàm facile alium reperiet patronum. Ergò niſi maximo cum damno ipſi feudum eripi non poteſt. Uni ex deſcendentibus ſuis quando refutat feudum vaſallus, dominus illũ inveſtire tenetur, ſive novum ſive antiquum feudum fuerit, cum in utroq; filii ſuccedant, c. un. de vaſallo decrep. ætat. Borch. de feud. c. 8. n. 55. Rittersh. d. c. 2. q. 22. Idem dicendum, ſi refutet feudum agnato proximiori & aliàs in feudo ſucceſſuro, Borch. d. c. 8. n. 56. (*b*) Quæ fit à domino, jus ſuum vaſallo legitimè applicante, ut ipſum amplius dominum agnoſcere neceſſe 7.

non habeat

non habeat, arg. l. 17. ff. quib. mod. uſusfruct. amit. Vultei d. lo. Et ſicuti vaſallus domino invito feudum refutare poteſt, ita quoque è contrario dominus vaſallum invitum liberare poteſt, ut feudum deinceps tanquam allodium poſſideat, nec pro vaſallo habeatur, Roſenth. d. c. 9. concl. 52. n. 19. & ſeq. Dn. Præceptor Arumæus diſput. feud. 7. th. 26.

VI.

Tacita: præſcriptione libertatis (a) *clericatu & monachiſmo* (b)

(a) Ut ſi dominus feudum nemine requirente quaſi ad ſe reverſum per 30. annos quietè poſſedit, Bl. conſil. 117. vol. 1. & c. un. §. ſi quis per 30 annos n. 11. ſi de feud. def. conte. Panormitan. in c. ad audientiam in fin. extra de præſcript. Matth. de Afflict. in prælud. conſtit. Neapol. quæſt. 22. in fin. Schenck. in d. § ſi quis per 30. in fin. Zaſ. in epit. feudali part. 6. n. 33. Roſenth. in ſynopſi c. 6. concl. 77. Mynſ. 4. obſ. 23. Borch.

Q. c. 7. tit. de præſcript. tertio modo n. 11. Vultei lib. 1. c. 9. n. 17. Sed an & vaſallus proprietatem ſive directum dominium contra dominum præſcribe-

Rationes dubitādi re poſſit, diſquiritur? Qui negant, hiſce utuntur fundamentis: 1. Vaſallus non pro ſuo nec animo domini, ſed pro alieno poſſidet, Ergò rem feudalem præſcribere nequit. Ratio connexionis eſt, quia ubi nulla poſſeſſio,

1. ibi etiam nulla præſcriptio, l. 2. & paſſim. C. de præſcript. 30. annor. cum illa ſit hujus fundamentum, arg l. 25. de uſucap. At vaſallus fundum feudalem verè non poſſidet, quia ſcit rem ſive fundum non ſuum

2. proprium, ſed domini eſſe. Deinde is poſſeſſor appellari nequit, qui rem ita tenet, ut ob hoc ipſum domino hominium ſeu fidelitatem præſtare cogatur, arg. d. l. C. de præſcript 30. annor. Hoc enim quam diu facit, eo ipſo declarat, ſe rem illam alieno nomine poſſidere. Jam autem is poſſidere dicitur, cujus nomine poſſidetur, l. 18. ff de acquir. vel amitten. Ergò vaſallus contra dominum rei feudalis proprietatem nullo tempore præſcribere po-

3. teſt. Tertiò vaſallus eſt in malâfide qui ſcit rem alienam eſſe: mala autem fides uſucapionem etiam longiſſimi temporis jure canonico, quod hîc ſequendum tradunt, impedit c. 3. de R. J. in ſext. c. vigilanti & c. ult. ex-

4. tra de præſcript. Quartò confirmatur prædicta concluſio ſimilib. exemplis. Sic nec emphyteuta agri vectigalis, l. cum ſponſus 12. § in vectigalibus ff de public. act. l. cum notiſſimi 7. ult. de præſcript. 30. vel 40. annor. Neque uſusfructuarius rei, in qua uſumfructum habet, proprietatem §. de iis autem ſervis 4. verſ. fructuarius, Inſt. per quas perſon. cuique acquir. l. neque fructuarium 8. C. de uſufr. & habitat. l. acquiruntur 10. §. fin. ff de acquir. rer dom. Neque creditor rem ſibi oppignoratam, l. nec

5. creditores 10. C. de pignor. act. præſcribere poſſunt. Accedit inſuper conſtitutio Friderici in c. Imperialem in pr. verſ. nos autem ad pleniorem, ibi: nullius

nullius temporis præſcriptione impediente , de prohib. feudi alien. per
Frid. & c. un. in pr. ibi : nulla obſtante præſcriptione , de capit. Corradi.
Quæ ſanè omnia hiſce in terminis facile locum merentur. Quando enim
vaſallus prædium ſibi conceſſum ut feudum poſſidet, etiamſi per mille
annos domino non ſervierit, nunquam præſcribere poterit, dict. l. 2. C.
de præſcript. 30. vel. 40 . ann. Matth. de Afflict. in c. un. §. licet vaſallus
n. 1. & 2. ſi de feud. def. content. Schneid. part. 5. n. 97. in fin. Schrad.
part. 5, c. 6. n. 62. Angelus in l. male agitur n. 6. ibid. Bl. C. de præſcript. 30.
vel 40. ann. Angel. de Biſutio inter conſilia Zaſii, conſil. 14. n. 5. vol. 2.
etiamſi caſus ſerviendi evenerit , & dominus vaſallum ad ſerviendum
non vocaverit, Br. in l. cum ſcimus n. 2. C. de agric. & cenſit. Fely. in c.
cum acceſſiſſent n. 26. de conſtitut. Gail. obſ. 60. n. 6. lib. 2. & Balbus
de præſcript. 4. part. quartæ princip. quæſt. 11. Cæterum ſi vallus à do-
mino requiſitus ſervitia præſtare bonâ fide recuſaverit, & à tempore re-
cuſationis factæ 30. anni lapſi fuerint, libertatem contra dominum præ-
ſcribit per c. un. §. ſi quis per 30. ſi de feud. def. content. Menoch lib. 2.
conſil. 143. num. VVeſenb. cap. 15. num. 3. de feud. Roſenth. cap. 6.
concluſ. 82. Scrad. part. 5. cap. 4. n. 14. Balbus de præſcript part. 4.
quartæ princip. quæſt. 12. num. 9. & ſeqq. Gail. lib. 2. obſ. 60. Mynſ.
cent. 4. obſ. 28. VVurmbſ. obſ. feud. 25. Zaſ. part 6. num. 33. Duar.
cap. 8. num. 2. Borch. d. c. 7. de præſcript. n. 12. Vultei lib 1. c. 11. n. 10. *Rat. con-*
Vaſallus enim recuſatione domino facta pro ſuo jam poſſidere incipit atq; *firmandi*
ita poſſeſſionem domino intervertit. l. ſi quis rem 20 ff de acquir. vel amit.
poſſ. Ex quo ſibi dominus imputet, quod tanto tempore poſt interverſio- *1.*
nem poſſeſſionis tacuerit, nec præſcriptionem prohibuerit, vel cœptam in-
terruperit, l. 1. ff de uſucap. Et cum res allodiales præſcribi poſſint , multò *2.*
magis feudales, cum res facile ad ſuam naturam redeat, & conſolidatio
proprietatis & uſufructus ſit favorabilis § fin. Inſt. de uſufr. Præterea
feuda poſſunt præſcriptione acquiri. Ergò etiam extingui, cum nihil tam *3.*
naturale ſit, quam eo genere unumquodq; diſſolvi , quo colligatum eſt ,
l. nihil 35. de R. J. Denique omnes actiones 30. annorum ſpatio tolluntur, *4.*
l. ſicut 3. C. de præſcript. 30. vel. 40. annor. Matth. de Afflict. decis Neapol.
254. n. 2. Ergò nec dominus vaſallum nomine feudi poſt 30. annorum
lapſum convenire poterit, cum ſine actione nemo experiatur, l. 6. in fin.
ff de negot. geſt. Neque pro contraria opinione multum conducunt duo *R. ad ob-*
illa adducta capitula, quæ feudis nullam præſcriptionem obſtare volunt.
Illa enim tantùm de præſcriptione longi temporis 10. vel. 20 annorum *jectiones*
intelligenda ſunt, nec de præſcriptione longiſſimi temporis, gl. in c. un.
in verbo præſcriptione de capit. corradi, Borch. d. c. 7. n. 14. Balbus d. lo.
id quod etiam Guntherus lib. 8. in ſubjectis verſiculis expreſſit :

Nullaq; vel longi præſcriptio temporis obſtat ,
Quo minus ad dominum redeant tranſlata priorem.

Et ut maximè etiam de longiſſimi temporis præſcriptione textus illi intelligi poſſent, tamen certum eſt, in illis ſimul concurrere feloniam vaſalli, qui contra legem feudum alienavit. (*b*) Vaſallus enim clericus ſive monachus factus feudum retinere non poteſt, c. un. § ſi quis, verſ. qui clericus, ſi de feud. def. cont. c. un. de mil. vaſal. qui arm. c. un. in fin. de feud. fœm. c. un. clericatu feudum amit. Præpoſ. in c. un. § & quia à num 18. uſq; ad 53. de his qui feud. dar. poſ. Curt. Jun. part. 3. n. 17. & duob. ſeqq. Clarus in §. feudum q. 78. n. 3. & 4. Schrad. part. 9. c. 10. n. 1. Mynſ. 5. obſ. 48. n. ult. Cacheran. deciſ. pedemont. 27. qui n. 4. ait, adeò apertos pro hac ſententia eſſe textus, ut citra cavillationem tolli non poſſint. Hanc ſententiam Feudiſta duabus confirmat rationibns in d. c. un. de vaſal. mil. qui arm. in fin. quarum prior eſt, quod miles ſeculi eſſe deſinat, qui factus eſt miles Chriſti: Deinde, quod beneficium non pertineat ad eum, qui officium gerere non debet. Ad contraria reſpondet Præpoſitus præcitato loco. Quod ſi verò vaſallus ad ejuſmodi ſervitia teneretur, quæ etiam clericus vel monachus factus expedire poſſet, feudum non amittet, Curt. jun. part. 2. partis 3. princip. n. 24. Sonsb. part. 12. n. 148. & n. 200. Clarus in § feudum q. 78. n. 1. & 4. Hartm. Piſtor. part. 2. q. 33. n. 23. Quod multò magis procedit in feudo Franco, in quo nullum debetur ſervitium, Sonsb. d. part. 12. n. 136. Cum enim cauſa hiſce in caſibus ceſſet, propter quam feuda adimuntur, etiam ipſa feudi privatio ceſſabit. Quibus addo caſum elegantem & relatu dignum, nempe, ſi feudum datum fuiſſet vaſallo in remunerationem magni alicujus obſequii, velut ab eo, quem à latrunculis vel ab hoſtibus captum eripuit. Eo enim caſu, cum mercedis loco datum ſit, nullo modo revocari poteſt, arg. l. ſi Pater 34. § fin. ff de donat. Alv. in c. un. § fin. Epiſc. vel Abbat. Schrad. vol. 1. conſ. 1. n. 167. & vol. 2. conſil. 27. n. 110. Sonsb. d. part. 12. n. 136.

VII.

Amittitur (a) *culpâ* (b) *quæ vel in omittendo vel committendo* (c) *conſiſtit.*

(*a*) Cauſas omnes, propter quas feudum vaſallus amittit, enumerari, & ſub aliqua certa regula aut definitione rotunda comprehendi non poſſe tradit Obertus de Orto in c. un. verſ. dummodo memineris, in quibus cauſ. feud. amit. & in c. un. § ſed quia natura, quæ fuit pr. cauſ. ben. docet, multis modis contingere poſſe, ut præter cauſas in feudorum libris expreſſas, aliæ emergant, ex quibus feudum vaſallo adimi poſſit. Quapropter monet, ut judex, qui æquitatis miniſter eſt, eiuſmodi cauſas pro diſcretione ſua probè perpendat, adeòque vaſallum ob culpam commiſſam, quæ par vel major æſtimatur illis, quæ expreſſæ ſunt, condemnet, quæ autem minor fuerit, abſolvat, ſiquidem non ex omni cauſa, quâ vaſalli

gravatur

gravatur opinio, nec ob quamvis ingratitudinem, ſed eam tantum, quæ ſit juſta & legitima, vaſallum feudo privari jura volunt, d. c. un. verſ. de illa tamen, in quib. cauſ. feud. amit. & d c. un. § 2. verſ. ſed quia natura, quæ fuit pr. cauſ. ben. Roſenth. c. 10. concl. 14. n. 7. Roland. à. Valle vol. 3. conſil. 1. n. 96. Duaren. c. 14. n. 1. Vultei. lib. 1. c. 11. n. 12. Hic verò quæri ſolet, An ex iisdem cauſis, quibus filius jure civili exheredari, N. 115. c. 3. donatio revocari, l. fin. C. de revoc. donat. matrimonium diſſolvi poteſt, l. conſenſu 8. C. de repud. etiam vaſallus poſſit feudo privari? Ita communiter volunt interpp. Alvar. Bl. Andr. de Iſern. Laudenſ. Præpoſ. Schenck. in d. c. un. § 2. v. prædictis, quæ fuit pr. cauſ. ben. Zaſ. part. 10. n. 23. Hanneton. de feud. lib. 3. c. 10. Blanch. lib. 2. c. 1. n. 110. Intrigliolus quæſt. feud. 98. n. 149. Sonsb. part. 12. n. 34. & 57. Borch. c. 8. n. 131. per text. in d. verſ. præd. mod. Hoc igitur poſito, ſequitur, quemadmodum quovis adulterio diſſolvitur matrimonium, d. l. conſenſu C. de repud. ita etiam feudo vaſallum privari: quemadmodum item propter quodvis homicidium commiſſum matrimonium reſcinditur, etiam feudum amitti: quod utrumq; falſum eſt, cum certæ tantũ perſonæ in jure feudali enumerentur, quas vaſallus corrumpendo & occidendo feudo cadit, c. un. § 1. cum ſeq. quib. mod. feud. amit. c. un. an ille qui interf. fratr. dom. Unde apparet, aliam eſſe mentem Feudiſtæ in d. verſ. prædict. modis. Non enim hoc, quod inde colligunt, affirmat, ex iisdem etiam cauſis feudum amitti, ſed quod tam naturali quàm civili rationi conſentaneum ſit, feudum illis modis, quos jam enumeraverat, amitti, idque probat hoc argumento, quod & in aliis quibusdam negotiis perfectis idem ſit jure civili receptum, & naturali rationi conveniens, ut ex cauſis certis diſſolvantur, ideoque mirandum non ſit, ſi idem fiat jure feudali in feudis conſtitutis. Et hanc eſſe Oberti mentem ex mox ſequenti verſiculo, & quia natura, facilè colligi poteſt. Hanc ſententiam amplectuntur Curt. jun. part. 4. n. 77. Duar. c. 14. n. 25. Joh. Ferrar. Montan. in uſ. feud. lib. 4. c. 2. Roſenth. c. 10. concluſ. 13. Vult. lib. 1. cap. 11. n. 13. Rittersh. lib. 2. part. feud. c. 5. q. 3. Schön. vol. 1. diſp. feud. 10. th. 17. (b) Cujus nomine in hac materia veniunt dolus & lata culpa, c. un in fin. ibi: Si vaſallus non doloſè, de prohib. feud. al. per Lothar. c. un. in verb. ſcienter, quib. mod. feud. amit. c. un. in pr. ibi: quod nunquã ſcienter ero, de nov. form. fidel. c un. § præterea, ibi: dolo vel negligentia vel fraude celaverit, ubi gl. Alvar. Bl. Iſern. Afflict. Præpoſ. Petr. Raven. quæ fuit pr. cauſ. ben. Roſenth. c. 6 concluſ. 56. & c. 10. concluſ. 12. n. 31. & concluſ. 26. n. 15. Schrad. part. 2. partis nonæ princip. ſect. 12. n. 28. q. 56. Guido Papæ deciſ. 454. vocaturque à juris feudalis compilatoribus modò ingratitudo, modò delictum, modò felonia, & tam à domino quàm vaſallo committitur, cap. un. §. domino, ſi de feud. def cont. Unde quæritur, An ex omnibus iis cauſis propter quas vaſallus feudum amittit, dominus etiam proprietate cadat? In d. c. un. § domino, ſi de feud. def. cont. & in c. un. qual. dom. prop. priv. proponitur regula, ex omni felonia, quâ

vaſallus feudo privatur, ſi illam committat, & dominum proprietate privari. Cujus ratio eſt, quod dominus vaſallo teneatur ad paria Afflict. in, c. un. n. 13. de form. fidel. & fideli ſuo vicem reddere debeat, d. c. un. verſ. dominus de form. fidel. cum dominus dicatur conjunx & amicus vaſalli, cap. un. de not. feud. & nulla fraus, nec ullum malum ingenium inter dominum & vaſallum intervenire debeat, cap. un. in fin. de prohib. feud. al. per Loth. Ejusque rei rationem in æquitate eſſe poſitam, ut clientela feudalis pari utrinque fide & benevolentia nitatur, teſtatur Hottom. in diſp. feud. 41. per c. un. § fin. de proh. feudi alien. per Frid. & arg. l. 12. tab. inqua ſcriptum extat: patronus, ſi clienti fraudem fecerit, ſacer eſto. Sit igitur inter utroſq; par fides & amor ſyncerus & mutuus. Facit huc ratio topica, quod dominus & vaſallus ſint ex numero relativorum: Quod verò in uno correlativorum diſpoſitum eſt, id etiam in altero ſtatui debet, l. fin. C. de indict. viduit. toll. Verùm hæc non ubiq; procedunt, cum Paſſim regulæ occurrant exceptiones. Sic poteſt dominus invito vaſallo directum ſuum dominium oppignorare, quod vaſallo permiſſum non eſt, Franc. Ripa ad l. obligat. n. 40. ff de pignor. Jul. clarus ad § feudum quæſt. 28. in fin. arg. l. 2. C. de uſufr. Ita quoque nec dominus vaſallo fidelitatem promittit, multò minus jurat, Laud. in d. cap. un. de form. fidel. n. 18. Zaſ. part. 7. n. 57. VVeſenb. cap. 8. n. 25. Vultei lib. 1. cap. 10. num. 37. (c) Roſenth. cap. 10. concluſ. 1. Vultei lib. 1. de feud. c. 11. n. 16. Gœdd. ad l. cedere 213. § 2. n. 1. circa fin. ff de V. S.

VIII.

Omittendo vaſallus feudum ammittit, veluti ſi intra legitimum tempus inveſtituræ renovationem non petat (a) *ſervitia debita domino præſtare detrectet* (b) *imminens periculum ejdem non denunciet* (c) *aut jam jam in periculo conſtitutum non liberet* (d)

(a) Tempus verò illud legitimum jure feudali definitum eſt *annus & dies* cap. un. in pr. quæ fuit pr. cauſ. benef. amit. cap. un. de capit. corradi. cap. uu. §. fin. de prohib. feudi alienat. per Frider. Quibus contradicit c. un. in pr. quo temp. miles, in quo militi præter annum menſis ad petendam inveſtituram præſtituitur. Per militem autem vaſallus in jure feudali intelligitur, Borch. cap. 7. tit. quomodo feuda acquir. n. 32. in fin. Cujacius & Hottom. in d. c. un. textui manum admovent, & pro vocabulo *menſem* ſubſtituut *diem*, ita ut ſtrictè intra annum & diem renovatio inveſti-

inveſtituræ à vaſallo peti debeat. Aliter ſentiunt Andr. de Iſern & Eguinar. Baro, qui putant, in d. c. un. quo temp. miles, haberi jus vetus, quod hodie correctum ſit per §. præterea quis d. c. un. de prohib. feudi alien. per Frider. Vultejus denique lib. 1. de feud. cap. 7. num. 61. opinatur d. c. un. quo temp. mil. intelligendum eſſe de æquitate, reliqua vero de ſtricto jure. Non placet prima opinio, quia correctio textuum eſt odioſa, præſertim cum alia poſſit haberi conciliatio: Non ſecunda, quia deſtituitur certa autoritate, Vultei dict. lo. Non etiam tertia probatur ſententia, cum & ipſa careat textu, & tantùm ſit divinatoria. Tutiſſimum igitur erit diſtinguere inter vaſallum paganum & militem, ita ut ille intra annum & diem renovationem inveſtituræ petere neceſſe habeat per adductos textus, hic verò intra annum & menſem, d. c. un. quo temp. miles, Curt. jun. part. 4. n. 48. Zaſ. part. 7. n. 1. Sylvan. quæſt. 8. VVeſenb. c. 8. n. 3. Duar. de feud. c. 14. n. 2. Clarus ad § feudum q. 49. n. 2. Borch. c. 7. tit. quom feud. acquir. n. 32. Sonsb. part. 11. n. 1. Roſenth. c. 6. concl. 30. n. 7. Schrad. part. 6. c. 2. n. 73. Id quod militi ſpecialiter privilegii loco, ut & aliàs in jure multa ſingularia in favorem militum introducta paſſim nobis occurrunt, indultum eſt, Gothofred. Antonii diſput. feud. 8. th. 3. lit. a. Nec hiſce obloquitur, quod per militem in jure feudali ſemper intelligatur vaſallus. Non enim rectè ex eo inferri poterit, quod omnis vaſallus ſit miles. (b) cap. un. de feud. ſine culp. non amitt. cap. 11. §. 2. verſ. ſed non eſt alia, ubi feudiſta hanc amittendi feudi cauſam juſtiſſimam dicit, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. cap. un. hic fin. lex: cap. un. in fin. an ille qui interf. frat. dom. cap. unic. §. firmiter de prohib. feud. al. per Frid. VVeſenb. cap. 15. Schrad. part. 9. cap. 1. num. 3. in fin. Vultei cap. 11. num. 22. modò ſervitia præſtare ex juſtâ cauſâ non impeditus fuerit, dict. cap. un. §. 2. verſ. aliud eſt, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. Vultei d. lo. Numquid igitur vaſallus per triennium in præſtatione canonis, quem ratione feudi domino debet, ceſſans, feudo privabitur? Negant Laudenſ. in. c. un. §. 1. n. 19. de his qui feud. dar. poſ. Præpoſ. in prælud. feud. n. 18. Jacobin. verb. & cum pacto quod præſtent n. 1. & ſeq. Craſſius lib. 2. cap. 2. q. 6. Speculator de emphyt. §. nunc aliqua verſ octuageſimo quinto, num. 108. Alex. conſ. 9. n. 3. lib. 3. Curt. jun part. 4. n. 78. Jaſon. in prælud. feud. *Rat. dub.*
n. 57. & ſeq. Jul. clar. ad §. feudum q. 51. quod hoc nullo juris feudalis textu poſſit probari. Ego affirmarim, ſi ſub eâ conditione feudum datum *Rat. con-*
eſſet, ut ſingulis annis certum penſionem vaſallus ſolveret, idq; dolo malo *firmatio-*
& fraude omiſiſſet. Rationes ſunt in promptu. 1. Quia vaſallus privatur *nis. 1.*
feudo, quando ejus dolus arguitur, c. un. §. ult. de probib. feud. al. per Lothar. 2. Quia contra naturalem æquitatem eſt, ut alicui ſuus dolus proſit, vel ejus nomine præmium inde referat, l. 1. § 1. de dol. mal. & met. *2.*
except. l. eum qui 14. §. is autem de furt. l. 134. §. ult. de Reg. J. leg. 31. de recept. arbitr. 3. Quia cum ſit delictum leg. 40. ff. de *3.*
O. & A. & crimen dicatur magnum, leg. 16. de dolo malo;

Ideo

4. Ideo impunitus manere non debet, l 51. ad L. Aquil. 4. Quia vaſallus toties exuitur feudo, quoties dominum ſuum contemnere videtur c. un. in fin. quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. Atqui ſi canonem debitum in termino convento non ſolvat, dominum contemnit. E. Ratio conſequentiæ eſt, quia qui datam fidem de canone præfinito tempore ſolvendo malitioſè frangit, in dominum ſuum perfidus & improbus exiſtit, ut proinde amplius fidelis i. e. vaſallus haud eſſe poſſit, arg. c. un. verſ. pen. ibi: Si beneficio vult dignus videri, juncto verſ. ult. ibi: meritò cenſebitur malefidus item ibi:
5. perfidus & perjurus, de. form. fidelit. 5. Quia amittitur feudum ſi fraus aut dolus inter dominum & vaſallum interveniat, c. un. §. ult. de prohib. feud. al. per Lothar. quod & ipſum ſyncerè hodiè & ſine fraude licet ei facere c. un.
6. qual. olim. pot. feud. alien. 6. Quia obligatio ſolvendi canonis annui, propter quem etiam feudum conceſſum eſt, planè ſimilis eſt obligationi præſtandi perſonalia ſervitia, ut haud obſcurè innuit text. in c. un. § ſed non eſt alia, ibi: quam ſi id propter quod ben. datum fuerit, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. & in c. un. § ult. ibi: ad certum ſervitium, de capitan. qui curiam vend. juvat d. c. un. § ſed quia natura, ibi: ſi qua fuerit antiquioribus cauſis ſimilis, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. & c. un. in fin. ibi:
7. vel ſimiles culpas, quib. mod. feud. amit. 7. Quia pacta formant & reformat contractus, l. 7. § 5. ff de pact. l. 1. § 6. depoſiti, l. 52. de V. O. l. 23. de R. J. Ergò feudo cadet ſi doloſè contractui non ſtet, & in ſolutione canonis ceſſet. Ratio connexionis eſt, quia quando certum tempus contractui à partibus adjicitur, contrahentes adeò ſtringit, ut termino elapſo citra interpellationem ſtatim conſtituantur in morâ, cum dies pro homine interpellet, l. 114. l. 125. ff de V. O. l. 12. C. de contrah. & comm. ſtip.
8. Accedit ultimò, quod etiam emphyteuta ob non ſolutum intra præfinitum
9 tempus canonem emphyteuſin amittat, l. 2. C. de jure emphyt. Et hæc aſſertio confirmatur autoritate Sonsb. part. 12. n. 64. & ſeq. Nec moræ pur-
Ratio 1. gationi relinquitur locus, quia in his caſibus in quibus à lege vel homine fit excutio, mora nunquam purgatur, l. 19. de legat. 2. l. 35. de condict. indeb. l. 10. ff. de fideicom. libert. Br. ad l. ſi inſulam 84. q. 4. & ibi Alex. & Jaſon ff de V. O. Deinde purgari nequit, quando pœna ex maleficio impo-
2. nenda venit, arg. l. 1. §. 25. ff depoſiti, l. 65. ubi Br. ff. de furt. Alex conſil. 57. in fin. vol. 2. Huic pronunciato confert, quod moræ purgatio ex æquo
3. & bono fieri permittitur, l. 91. § ſequitur, ff. de V. O. ſed æquitas non patitur, ut quis ex ſuo dolo lucrum ſentiat, l. 5. ff. de calumniator. l. 10. ff. de dolo malo, & jus alteri quæſitum, abſq; facto & culpâ ſuâ auferat, l. 11. de R. J. Juvat inſuper hanc ſententiam, quod emphyteutam purgatio moræ
4. triennalis in ſolvendo canone celeri ſatisfactione à pœna caducitatis non excuſet, l. 2. C. de jure emphyt. Deniq; vaſallum hac culpâ ipſo jure feudum amittere evincitur ſatis ex d. c. un. in pr. ibi: beneficium amittit, quæ fuit pr. cauſ. ben. & d. c. un. in pr. verſ. præterea, ibi: tranſacto hoc ſpacio feudum amittat & ad dominum redeat, de prohib. feud. al. per Lothar.

& tradunt

& tradunt Dd. quos citat. Roſenth. c. 10. concl. 34. lit. f. & ſentit Bl. conſil. 429. n. 3. lib. 1. Niell. diſput. feud. 8. th. 4. lit d. (*c*) c. un. de nov. form. fidel. c. un. § item qui, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. c. un. § licet vaſallus ſi de feud def. cont. c. un. § adhæc, hic fin. lex, Curt. jun. part. 4. n. 59. Zaſ. part. 10. n. 1. Sonsb. part. 12. n. 15. Borch c. 8. n. 106. Clarus in § feudum q. 57. n. 1. Schrad. part. 9. c. 4. n. 41. (*d*) veluti, ſi dominum fortè ab hoſtibus aut latrunculis captum, vel injuſtè carceri incluſum non redimat, d. c. un. § 2. verſ. item ſi delator, ubi Andr. de Iſern. quæ fuit pr. cauſ. ben. Jacobin. ſuper verb. dictique vaſalli n. 37. Jul. Clar. ad § feudum q. 24. n. 2. Schrad. part. 9. c. 8. Borch. c. 8. n. 114.

IX.

Committendo amittit, ſi vel in extraneum, vel in dominum ipſum delinquat. In extraneum, veluti ſi convaſallum tradat (a) *inceſtu ſe polluat* (b) *parricidium committat* (c) *aut crimen læſæ Majeſtatis incurrat.* (d)

(*a*) c. un. an ille qui interf. fratr. ubi *hominem* rectè interpretatur *vaſallum* Hottom. in lexic. verbor. feudal. & diſput. feud. 24. quem ſequitur Rittersh. lib. 2. partit. feud. cap. 5. q. 119. Neque mirum, quod ex hac cauſa vaſallus feudo ſuo privetur, tum quia & miles, qui ſuum commilitonem vulnerat, ſi lapide, militiâ rejicitur, ſi gladio, capite punitur l. 6. § 6. ff de re militari: tùm quia convaſalli ſunt confratres inter ſe, unde etiam pares & pares curiæ ſive domus appellantur. Cum ergò vaſallus fratrem ſuum aut fratris filium occidens amittat feudum, meritò etiam eandem pœnam ſubibit, ſi convaſallum tradat, hoc eſt, prodat alteri ad occidendum, cum proditores magis ſint nefarii atque exoſi omnibus mortalibus, quam ipſi homicidæ, id quod pluribus probat Borch. c. 8. n. 125. Diſſ. Schrad. part. 9. c. 3. n. 64. & Roſenth. c. 10. concluſ. 19. n. 14. Borch. d. l. (*b*) ſive inceſtas nuptias contrahat, vel aliàs extra matrimonium inceſtus ſe reum faciat, ut communiter tradunt interpp. per text. in c. un. verſ. bona contrahentium inceſtas nuptias, quæ ſint regal. d. c. un. an ille qui interf. fratr. & in auth. de inceſt. & nefar. nupt. in pr. Bl. in l. 1. q. 51. n. 42. ff de R. D. Alvarot. in c. un. § item ſi fidel. n. 14. & ibid. Præpoſ. n. 6. in fin. Petr Raven. in fin. Paulus Picus n. 39. Schenck. n. 17. & Afflict. in § fin. n. 23. cauſ. 51. quib. mod. feud. amit. Jacob. in verb. dictiq; vaſalli promiſerunt n. 181. Curt. jun. part. 4. n. 40. Zaſ. part. 10. n. 29. Sonsb. part. 12. n. 57. & 59. & part. 13. n. 31. cum duob. ſeqq. VVeſ. c. 15. n. 5. Mozzius de feud. tit. fin. num. 71. Schneidevv. part. 8. cap. 1. num. 154. Borch. c. 8 num. 105. Schrad. part 9. cap. 30. n. 1. Intrigl. quæſt. feud. 91. n. 80. Vultei c. 11. n. 36. Ratio eſt poſita in hujus criminis turpitudine, per quam fit, ut vaſallus non amplius honeſtè ſtare poſſit in curiâ domini:

ſive inceſtus ſit juris civilis ſive juris gent. Rittersh. lib. 2. partit. feud. c. 5. n. 120. adeò, ut quamvis Pontifex poſtea quoad matrimonium diſpenſaverit, vaſallus tamen feudum propter inceſtum ſemel amiſſum, deinceps retinere aut recuperare non poſſit, arg. c. quamvis 8. de reſcript. in 6. l. 2. §. ſi quis à Principe ff. ne quid in lo. pub. Bl. in l. Gallus §. & ſi quid tamen, ff. de liber. & poſth. Jaſon in l. fin. ff. de reſcript. Princ. Zaſ. & Schrad. dd. loc. (c) ut ſi fratrem ſuum, aut filium fratris, aut aliam perſonam, in quâ parricidium committi poteſt, ſic ff. ad l. Pomp. de parricid. occidat, c. un. §. deniq; verſ. Si verò non in dominum, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. & c. un. § item fratrem ſuum, quib. mod. feud. amit. Sive illud obtinendæ hereditatis causâ faciat, ſive non, Cujac. in d. c. un. quib. mod. feud. amit. Roſenth. c. 10. concl. 36. n. 6. Schrad. d. c. 3. n. 25. Vulteii c. 11. n. 34. verſ. etſi verò. Borch. c. 9 n. 192. Non vero ſi fratrem domini interimat, vaſallus feudo cadit. Ratio diverſitatis poſita eſt in gravitate & atrocitate par-
2. ricidii, Rittersh. d. c. 5. n. 112. Cæterùm ſi vaſallus αὐτόχειρ factus ſibi ipſi violentas manus inferat, an feudum committatur, dubitari ſolet? Quod negandum, Bl. in c. un. quib. mod. feud. amit. Jacobin. in verb. dictique vaſalli promiſerunt. n. 19. cum hoc vaſalli delictum nullo modò concernat offenſionem domini, Jul. Clarus ad §. feudum q. 58. (d) Bl. ad §. callidis de prohib. feud. al. per. Frid. & conſil. 151. n 6. lib. 3. Matth. de Afflict. in c. un. § fin. n. 21. quib. mod. feud amit Hieron. Gigas in tr. de crim. læſ. Maj. ſub rubr. de pœna committ. crimen læſ. Majeſtatis q. 5.

X.

In dominum delinquit vel mediatè vel immediatè: & quidem mediatè occaſione vel rerum vel perſonarum. Rerum occaſione dominum offendit, ſi feudum ſine conſenſu ipſius alienet (a) *aut grave diſpendium ipſius bonis creet* (b) *ſi item feudo inſigniter abutatur* (c) *nec à domino admonitus deſiſtat.* (d)

(a) c. un. in fin. quib. mod. feud. amit. c. un. de feud ſin. culp. non amitt. c. un. in pr. qual. olim. feud. pot. alien. c. un. in fin. quæ fuit pr. cauſ. ben. c. un. § feudum ea lege, ſi de feud. def. content. c. un. de prohib. feud al. per Lothar. c. un. de proh. feud. al. per Frid. Curt. jun. part. 4. n. 81 Zaſ. part. 9. n. 25. Borch. c. 8. n. 18. Roſenth. c. 9. concluſ. 2. Alienationem autem hic cum effectu intelligimus, quam traditio ſubſecuta eſt, Andr. de Iſern. in c. un. quid jur. ſi poſt al. fact. & in c. un. de leg. Corrad.

& in d.

& in d. c. un. § aut § libellario n. 4. qui. mod. feud. amitt. Matth. de
Affl. in c. un. de vaſallo qui contra conſt. Loth. Zaſ. part 10. n. 6. Roſenth.
c. 9. concl. 2. n. 3 Unde dubium exoritur, ſi vaſallus feudum ſine conſenſu 2.
domini alienatum pœnitentia ductus in continenti recuperet, an nihilominus
eo ſit privandus? Quod affirmandum propter text. in c. un. ibi. licet
poſtea recuperaverit, tamen penes ipſum non remanebit, quid jur. ſi poſt
alien. fact. Bl. in c. un. in pr. n. 3. de probib. feud. al. per Frid. Br. in l. ſequitur,
§ item Labeo ff de uſucap. & in l. ſi quis libellos 28. C. de appellat.
Jaſon. in l. fin. n. 135. C. de jure emphyt. Alex. in l. ſi à me 29. ff ad L. Fal- *Ratio* 1.
cid. Schrad. part. 9. c. 1. n. 17. Rittersh. d. c. 5. q. 79. Quia alienatione factâ
ipſo jure feudum amittit vaſallus, idque domino ſtatim applicatur, gl. in
d. § callidis in verb. revertatur, de prob. feud. al. per Frid Alexand. conſ.
44. n. 2. lib. 3. Quippe pœna hic committitur propter malefactum, pro- 2.
pter illicitam ſc. alienationem, & in omnibus caſibus, in quibus pœna pro-
pter malefactum committitur, mora purgari nequit, cum nemo tali pecca-
to pœnitentiâ ſuâ nocens eſſe deſinat, l. 65. de furt. l. pen. vi bon. raptor.
l. 17. § 1. de Ædilit. edict. Adhæc punitur miles, qui duntaxat agmen exceſ- 3.
ſit, l. 3. § ſed. qui agmen 16. ff de re militari, quiq; ſaltem arma in bello
amiſit vel alienavit, d l. 3. §. miles qui in bello 13. Affert noſtræ con- 4.
cluſioni robur & illud, quod clericus, qui ob religionis habitum in feudum
non ſuccedit, etiamſi poſtea cucullum abjiciat, feudum tamen non recu-
peret, c. un. de feud. fœm. Facit tandem, quod jus ſemel nobis quæſitum 5.
abſque facto vel culpâ noſtrâ nobis auferri nequit, l. fin. C. ſi contra jus
vel util. l. id quod noſtrum 11. ubi Decius ff de R. J. c. quæ in Eccleſiarum
extra de conſtit. Diſſ. Andr. de Iſern. Alvar. Matth. de Affl. in c. un.
quid jur. ſi poſt al. Curt. jun. part. 4. n. 104. verſ. ſecundò limitatur. Zaſ.
part. 10. n. 4. Specul. § nunc aliqua verſ. nonageſimo ſexto n. 119. de emphyt.
Quorum argumenta refert & ſolvit Fachin. 7. contr. 84. Adeò autem pro-
hibita eſt feudi alienatio, ut ne quidem propter magnam neceſſitatem ali-
quam vaſallus illud alienare poſſit, c. un. § neceſſitate, ubi Bl. Alvar. &
Iſern qual. olim feud. pot. alien. c. Imperialem §. 1. de prob. feud. al. per
Frid. Quod ſi tamen vaſallus fame aut aliquâ aliâ neceſſitate magnâ pre- 2.
matur, & à domino petat, ut ſibi facultatem alienandi feudi concedat, nec
dominus feudum emere, nec in alienationem conſentire velit, tunc vaſal-
lus feudum alteri, qui ejusdem conditionis, vel etiam melioris ſit, vende-
re poteſt, & ſi is cui feudum venditum eſt, offerat ſe domino ad omne
onus, quod prior vaſallus præſtitit, feudo rejici non poterit, Dec. in c. quæ
in Eccleſ. n. 30. v. & hoc intelligendum videtur, extra de coſtit. VVurmbſ.
obſ. feud. 38. Menoch. lib. 2. de arbitr. jud. quæſt. cent. 2. caſu 182. Ro-
land à valle conſ. 56. n. 16. vol. 4. Alienatione enim prohibitâ non cenſetur *Ratio* 1.
prohibita alienatio, quæ fit ex neceſſitate, Tiraq. de utroque retractr. § 1.
gl. 14. n. 11. Roland. à valle conſ. 21. n. 13. cum ſeqq. vol. 1. Quia neceſſi-
tas non habet legem, l. un. ff de offic. conſ. l. 10. § fin. de excuſ. tut. l. 5.

de officio proconſ. ejusq; cauſa multa contra communes regulas conceduntur, Roland. à Valle conſ. 81. n. 30. vol. 1. & conſ. 80. vol. 3. Tiraq. de pœn. cauſ. 33. n. 3. Tiber. Decian. conſ. 20. vol. 1. Illud enim quod per ſe illicitum eſt, licitum efficit, c. quod non eſt licitum extra de R. J. l. de
2. pupillo 5. § ſi quis rivos 11. ff de nov. oper. nunc. & favendum eſt in extremâ neceſſitate conſtitutis, l. 7. § 1. qui ſatisd. cog. l. 15 ex quib. cauſ. major. Alienationis porrò vocabulum latiſſimè accipitur, ita, ut eo non ſolùm diſtractionis titulus, quo rei dominium transfertur, cujuſmodi eſt permutatio, venditio, donatio, legatum, c. un. de proh. feud. al. per Frid. & c. un. verſ. donare, qual. olim pot. feud. alien. ſed etiam quo jus aliquod conceditur, ut oppignoratio, in emphyteuſin & dotem datio, c. un. in pr. de inveſt. de re alien. fact. d. c. un. verſ. donare, qual. olim pot. feud.
Q. alien. comprehendatur. An igitur feudum hypothecare poſſit vaſallus, quotidiè diſputatur? Ita ſentiunt Bl in c. un. § 1. n. 1. de prohib. feud alien. per Frid. Alvar. Iſern. & Petr. Raven. ibid. Bl. in c. un. § aut ſi libellario, quib. mod. feud. amit. Curt. jun. part. 4. n. 95. Schenck. in d. § aut ſi libellario n. 5. VVurmbſ. obſ. feud. 21. Hart. Hartm. obſ. feud. 20. Zaſ. part. 9.
Rat. confirmationis. 1. n. 18. Roſenth. c. 9. concl. 15. Quorum ſententiam amplector, quia conſtitutio Frider. tantùm prohibet oppignorationem, non etiam hypothecationem. Jam aliud eſt pignus aliud hypotheca, l. plebs 238. § pignus de V. S. l. rem 9. § propriè de pignor. act. § inter pignus verſ. ſed & in aliis differentia eſt, & verſ. ſeq. Inſt. de act. Reſtringi a. non extendi debet conſtitutio illa, cum ſit odioſa, ſiquidem vaſallus feudum ſine conſenſu domini op-
2. pignorans, illud amittit. Deinde per hypothecam non transfertur poſſeſſio feudi ad creditorem, ſicuti fit in pignore, ſed penes vaſallum remanet: Ea v. alienatio prohibita eſt, quæ poſſeſſionem rei feudalis in alterum trans-
3. fert, d. c. un. § callidis, ibi: feudum vendunt & in alios transferunt. Deniq; ratio, propter quam oppignoratio interdicta eſt, ne videlicet vaſallus fructibus feudi oppignorati careat, ceſſat in hypotheca. Quare ipſa quoq; prohibitio ceſſabit. Per hypothecæ n. dationem vaſallus non amittit reditus feudi, cum retineat ejus poſſeſſionem. Ergò & poſſeſſionis commodum quod eſt fructuum perceptio, l. 7. § fin. ff ex quib. cauſ. in poſſ. l. Titia 48. ff de ſolut. Hart. Hartm. obſ. feud. 20. Borch. c. 8. n. 60. Roſenth. c. 9. concl. 15. Diff. gl. in c. un. de alien. feud. & in c. un. de al. feud. patern. Laud. in c.
Q. un. § 1. n. 11. de proh. feud. al. per Frid. Ardizo c. 116. Sonsb. part. 12. n. 100. VVeſ. c. 11. n. 5. Ad longum tempus an locari poſſit, ulterius diſquiritur? Vaſallum ad decem vel plures annos feudum locare non poſſe contendunt
Rationes dubitãdi Cl. ad § feudum q. 33. num. 1. Zaſ. part. 9. n. 12. Mynſ. 6. obſ. 30. n. 1. Sonsb. part. 12. n. 84. Borh. c. 8 n. 36. propterea, quod talis locatio ſit
1. alienatio, gl. in l. ult. ff ſi ager vectig. quod item utile dominium transfera-
2. tur, & tali conductori actio in rem detur, l. 1. § fin. ff ſi ager vectig. l. 1. § quod a. 6. ff de ſuperfic. ſed verior eſt contraria ſententia propter text. in c.
Rat. dec. 1. un. § donare qual olim pot. feud. ubi locatio permittitur vaſallo, nec diſtinguitur

guitur inter locationem longi vel brevis temporis. Igitur neq; noſtrum erit diſtinctionem hanc introducere, arg. l. de pretio 8. ff de publ. in rem act. & deciſionem hanc eatenus veram eſſe aſſerimus, quatenus penſio, quæ vaſallo quotannis præſtari debet, non ſit exigua, ſed tanta, ut reſpondeat quadam proportione ſumptibus, quos vaſallus in præſtationem ſervitiorum expendere tenetur. Huc facit, quod locatio ad tempus alienatio non ſit, l. 2. non ſolet 39. locari, & locator rei locatæ poſſeſſionem retineat, l. 9. verſ. denique ait ff de R. V. Non movent argumenta negantium præmiſſa. Locatio R. ad 1. dubit. rat. n. dominium non mutat, d. l. 39. unde nec alienatio dici poterit, Matth. de Affl. ad c. un. § aut ſi libellario n. 17. quib. mod. feud. amit. ſic etiam aliàs in jure civili vendere vel alienare prohibitus, non videtur prohibitus locare, etiam ad centum annos, l. pen. § inſtitutio 15. ubi Accurſ. de legat. 2. Lex autem 1. § fin. ff ſi ager vectig. loquitur de agris publicis, Arius Pinel. in l. 1. part. 3. n. 66. C. de bon. matern. Malè igitur accommodatur ad res privatas. Præterea loquitur de conductione in perpetuum nec unquam finienda, quamdiu vectigal ſolvatur. Speciale deniq; eſt in l. 1. § 6. ff de ſuperfic. R. ad 2. dubit. rat. Ædificatio n. non rectè & commodè fit niſi ab ipſo domino, § cum in ſuo 29. Inſt. de R. D. Cui igitur ædificandi jus conceditur, utendæ pro arbitrio areæ, eidem etiam utile dominium conceſſum videtur, l. in provinciali 3. § ſi ego 3. ff de oper. nov. nunciat. l. tutor. 7. § fin. ff de pignorat. act. Subinfeudatio an permiſſa ſit, non incommodè hîc quæritur? Et permiſſam eſſe multis 2. ex locis jur. feudalis apparet, c. un. § ſin v. qual. olim feud. pot. c. un. § ſed etiam res, per quos fiat inveſt. c. un. § beneficium, ſi de feud. def. cont. c. u. § ſimiliter de L. Corrad. & c. un. § præterea, ibid. gl. & Dd. de cap. Corrad. Curt. jun. part. 4. quæſt. 1. n. 83. Clar. in § feudum q. 32. n. 1. Piſtor. 2. q. 44. n. 1. Zaſ. part. 9. n. 15. modo hæc tria adſint: Primo, ut hoc faciat vaſallus ſincerè & bona fide, nec in fraudem legis atq; injuriam domini vel agnator. per text in d. § beneficium: Deinde ut perſonæ non diſparis, ſed ejuſdem conditionis, cujus ipſe eſt, vel etiam melioris feudum concedat, d. § beneficium, & d. § ſimiliter, VVeſ. c. 4. n. 3. Borch. c. 8. n. 51. Tertiò, ut iiſdem pactis & conditionibus alterum inveſtiat, quibus ipſe feudum a domino accepit, gl. in d. § præterea, Schenck. in d. § ſed etiam n. 3. Jacob. ſuper verb. ita etiam quod ipſi vaſalli, n. 3. Sonsb. part. 12. n. 94. Blanch 4. f. 4. n. 9. Duar. c. 12. n. 13. Schneidevv. part. 3. n. 89. Borch. c. 8. n. 49. & ſeqq. VVeſ. c. 11. n. 9. Hartm. Hartm. obſ. feud. 38. Mynſ. d. obſ. 62. cent. 1. Piſtor. d. q. 44. n. 4. Diſſ. Hottom. in diſp. feud. 34. & in comm. ad cap. un. §. callidis de proh. feud. al. per Frider. qui hoc jus poſtea per conſtit. Frider. abrogatum eſſe contendit. An tranſigere poſſit de feudo controverſo va- 2. ſallus, ulterius videndum? Communiter ita diſtingui ſolet, ut vaſallus tranſigere de feudo poſſit, modò id bonâ fide & ſine omni fraude faciat, nec donandi vel diminuendi, ſed decidendi animo, arg. l. Lu-

prælect. ad tit. C. de transact. c. 1. q. an vaſallus de feudo tranſigere poteſt, Borch. c. 8. n. 44. (*b*) veluti, ſi munitiones, arces, caſtra, civitates vel alias poſſeſſiones domini aſſiliat, cum hoc ipſum maximè contra jusjurandum fidelitatis veniat, c. un. in pr. ibi: ſi dom. aſſilierit, vel caſtrum domini quib. mod. feud. amit. & c. un. up. verſ. tutum, & verſ. utile, de form. fidel. (*c*) c. un. § contrario, verſ. meliorem, de inveſt. de re al. &. c. un. § 2. ibi. aut patrimonii grandem jacturam facere molientem, quæ fuit pr. cauſ. ben. & cap. un. § publici, de pace tenend. & ejus violat. Curt. jun. part. 4. n. 44. Zaſ. part. 10. n. 54. Jacob. in verb. dictiq; vaſalli n. 36. Menoch. lib. 2. de arbitr. jud. quæſt. cent. 1. caſu 78. ſecando arbores fructiferas, & ſubditos malè tractando, Bl. Alvarot. Præpoſ. in c. un. §. quicunq; de pace ten. Boër. deciſ. 55. in fin. & deciſ. 304. VVeſenb. c. 15. n. 6. Schrad. part. 9. c. 6. n. 61. Mynſ. cent. 5. obſ. 8. n. 6. & ſeqq. Gail. 1. obſ. 17. n. 3. & ſeq. Intrigl. q. feud. 98. n. 207. (*d*) d. § quicuuque ubi Bl. & Alvarot. Jacob. d. n. 36. Intrigl. d. q. 98. n. 206.

XI.

Occaſione perſonarum dominum offendit, ubi perſonis tam poteſtati quam affectui ipſius ſubjectis injuriam infert, veluti ſi filiam aut neptem ex filio (a) *ſororem item* (b) *nurum* (c) *matrem* (d) *vel uxorem* (e) *quantumvis volentes & conſentientes, carnaliter cognoſcat,* (f) *aut aliam gravem & notabilem maculam vel contumeliam ipſis aſpergat.* (g)

(*a*) cap. un. verſ. item ſi fidelis, quib. mod. feud amitt. & c. un. §. 2. verſ. rurſus quæ fuit pr. cauſ. ben. Ardizo in ſum. tit. quib. mod. feud. amitt. Blanch. lib. 2. c. 1. n. 67. Zaſ. part. 10. n. 24. Sonsb. part. 12. n. 26. Borch. c. 8. n. 92. Roſenth. c. 10. concl. 27. n. 5. Intrigl. q. feud. 87. n. 53. Vultei c. 11. n. 31. Non obſtat dubitatio, quam de nepte ex filio movet Cujac. in d. verſ. item ſi fidelis, ubi pro illis verbis *aut cum nepte ex filio*, legendum putat, *aut nuru* id eſt *nupta filio*. Poteſt enim dari ratio ſatis probabilis, quare vaſallus non æque, ſi neptem ex filiâ ſtupret, feudo cadat, atque ſi delictum illud commiſſum ſit in neptem ex filio, ſiquidem

obj.

R.

neptis

neptis ex filio naſcitur in familiâ avi paterni, quod non eſt in nepte ex filiâ, quæ familiam patris ſui ſequitur §. ult. Inſt. de patr. poteſt. atque adeò non cenſetur in hac tam magnum dedecus in familiâ illa, à quâ vaſallus feudum habet, quam in illa nepte, quæ nata eſt ex filio, Vultei d. n. 31. Rittersh. lib. 2. c. 5. q. 92. (c) dum adhuc innupta eſt, d. verſ. item ſi fidelis, ibi: aut cum ſorore domini concuberit, ſi in domo domini maneat: ubi in domo manere idem eſt quod innuptam ſive virginem manere, ſiquidem eo ipſo, dum ſoror manet innupta, manet in domo, id eſt, in familia, de quâ eſt frater: id quod magis expreſſit idem Obertus in c. un. § 2. verſ. rurſus, ibi: aut ſorori in domo adhuc manenti, quæ in capillo dicitur, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. Unde conſequitur, ut ſive habitet in domo fratris, ſive non habitet ſoror a vaſallo ſtuprata cum fratre ſuo, & ubicunque id fiat, vaſallus ob illud delictum feudum ſuum amittat, quia jus familiæ perſonam ubique comitatur. E contrario autem ſi ſoror domini, quæ à vaſallo vitiata eſt, alteri ſit nupta, ut maximè habitet in ædibus fratris ſui, vaſallus feudum non amittit, quia non ſtupravit ſororem domini ſui in capillo exiſtentem, Vultei d. c. 11. n. 31. Schön. vol. 1. diſp. 10. th. 62. lit. g. Hierem. Setzer diſp. feud. 9. th. 4. lit. c. Ratio differentiæ eſt, quia hac poſteriore caſu contumelia ſororis non tam propè attingit dominum feudi fratrem ejus, quam priori caſu. Nubendo enim alteri à domo fratris tranſit in familiam mariti ſui, qui illam injuriam vindicare poteſt, ſecundum § patitur 2. Inſtit. de injur. Diff. Zaſ. part. 10. n. 24. Mozzius tit. ex quib. cauſ. feud. amit. n. 59. Schenck. in d. § item ſi fidelis n. 15. qui ſaltem, ut ſoror domini in domo ipſius habitet, volunt, nec diſtingunt, utrum nupta ſit aut vidua. Alii aliter diſſentiunt, qui hæc duo conjunctim requirunt, unum, ut cum fratre ſuo, qui eſt vaſalli dominus, in eâdem domo habitet, & alterum, ut ſit adhuc innupta Sonsb. part. 12. n. 20. (e) d. § item ſi fidelis, & d. § rurſus ſi domini (d) c. un. ibi: ad tuam vel tuorum injuriam, de nov. form. fidel. Facit Nov. 105. c. 2. Alvarot. Afflict. & Schenck. in d. § item ſi fidelis Roſenth. c. 10. concluſ. 27. n. 25. tum quia filii. dignitas in matrem quoque derivatur d. Nov. 105. c. 2. in pr. l. fin. § fin. C. de priv. ſcholar. tum quia ſororem domini vitians vaſallus feudum amittit, quanto magis eo exuetur, ſi ſtuprum matri ipſius inferat, cum longè major ſit conjunctio & neceſſitudo inter matrem & filium, quam inter fratrem & ſororem, ſiquidem frater facilius exheredare poteſt ſororem ſuam, quam filius matrem, ut patet ex collatione textus in Nov. 22. c. 46. § ult. & c. 47. cum text. in Novell. 115. c. 4. Unde major etiam injuria ex conſtupratione matris quam ſororis ad dominum redundat: tum quia mater non minus in domo i. e. in familia domini eſt, quam ſoror ejus quæ adhuc eſt in capillo, tum etiã quia ſuorum appellatione in d. c. un. de nov. form. fidel. vel imprimis continetur, utpote cujus viſcerum portio fuerit filius, Rittersh. lib. 2. partit.

domini, c. un. quib. mod. feud. amit. c. un. § fin. de feud. ſine culp. non amit. c. un. quot teſt. ſint neceſſ. c. un. de vaſal. qui contr. conſt. Lothar. & in conſtit. Henr. de cauſis amit. feud. Et hoc procedit non tantùm ſi actum perfecerit, ſed etiam ſi perficere ſaltem conatus fuerit, etſi effectu ſceleris potitus non ſit, ut loquitur Paulus JCtus in l. 1. ff de extraord. crimin. & lib. 5. ſentent. 4. tum quod jure civili ſæpius conatus pro effectu puniatur, l. 15. §. 15. & 22. ff de injur. l. 5. C. de Epiſcop. & cler. l. un. C. ſi quacunque præditus poteſtate, juncta l. 1. § 2 & d. l. 15. § 24. de injur. l. 18. §. ult. de minor. l. 5. C. ad L. Jul. Majeſt. l. 7. C. ad L. Cornel de ſicar. l. 14. ff eod. Tum etiam quod in uxore quævis pudicitiæ attentatio feudo vaſallum privet, ſive cum ea turpiter ludat, impudicè eam contrectando, Rittersh. d. c. 5. q. 94. Hottom. in d. §. item ſi fidelis, ibid. gl. in verb. Inſerit, ſive in loco ſuſpecto eam deoſculetur, & oſculum illud turpe, impudicum & luxorioſum ſit. Veteres n. oſculo pudicitiam mulierũ delibari crediderunt Borch. c. 8. n. 68. & ſeqq. Rittersh. d. c. 5. q. 95. ſive etiam literas amatorias ad illam mittat, aut munuſculorum illecebris pudicitiam ejus ſollicitet, aliisq; ſtrophis ad expugnandam pudicitiam illius utatur, gl. in verbo exercuerit, Jacob. de Ardizone in Epit jur. feud. c. 85. Curt.
2. jun. part. 4. n. 24. Schenck. ad d. § item ſi fidelis. An feudum, ſi vaſallus cum reliquis perſonis concumbere conatus fuerit, committatur, non immeritò dubitatur? Affirmant multi, inter quos ſunt Laud. in d. § item ſi fidelis n. 7, Iſern. & Afflict. ibid. Curt. jun. part. 4. n. 26 Blanch. 2. f. 1. n. 67. VVeſ. c. 16. n. 5. Roſenth. c. 10. concl. 28. Schrad. part. 9. c. 2. n. 72. propter juramentum, quod vaſallus domino præſtitit, cap. un. de form. fidel. & c. un. ibi: ad tuam vel tuor. contumeliam de nov. form. fidel. Rectius ſentire videntur Bl. in d. c. in un. verſ. vel ſi cum filia in fin. quib. mod. feud. amit. Schenck. in d. verſ. item ſi fidelis n. 25. Sonsb. d. part. 12. n. 31, qui ut ipſum factum conſummatum ſit, requirunt: quæ ſententia expreſsè
2. confirmatur per d. verſ. item ſi fidelis. Quæ de uxore domini dicta ſunt,
Rationes dubitandi an in ipſius viduâ locum habeant, diſquiritur? Nego. Utcunque enim de jure civili vidua in eodem matrimonio vivere, & defuncti mariti honore & radiis coruſcare, l. ult. C. de incolis lib. 10. l. mulieres 13. C. de dignit. lib. 12. atque adeò ejusdem privilegia & dignitatem retinere dicatur, l. quoties C. de privil. ſcholar. lib. 12. Dd. in auth. ejusdem C. de ſecundis nupt. & in auth. Sacramentum C. quan. mul. off. tutel. fung. Hoc tamen jure feudali receptum eſt, quod vaſallus, ſi concumbat cum vidua domini ſui, feudum non amittat c. un. in fin. de feud. ſine culp. non amit. ubi Bl. in § 1. n. 4. Schenck. in d. verſ. item ſi fidel. Vultei c. 11. n. 31. Schon. vol. 1. diſp. 10. th. 66. lit. e Hierem Setzer. diſp. feud. 9. th. 3. lit. c. Diff. gl. in d. c. un. § fin. de feud. ſine culpa non amit. Alvarot. Præpoſ. Iſern. & Afflict. in d. § item ſi fidel. Jacob. ſuper verb. dictique vaſalli n. 29. Curt. jun. part. 4. n. 20. Zaſ. part. 10. n. 27. Sonsb. part. 12. n. 16. Borch. c. 8. n. 96. & ſeq. Roſenth. cap. 10. concluſ. 27. in fin. Clar. ad § feudum q. 48.

num. 2.

arm. 1. Boer. deciſ. 338. n. 7. Tiraq. de nobil. c. 18. Rittersh. d. c. 5. q. 103.
Si vaſallus intra tempus luctus viduæ domini vitium offerat, quo ſanè caſu ſe ideo indignum reddit beneficio feudi, quia vaſallus intra tempus luctus cum viduâ domini ſe commiſcens, ſuſpicionem de ſe movet adulterii vivo *R confirmandi* 1.
marito cum illâ commiſſi, Nov. 39. c. 2. §. ſed quia verſ. ſi enim illas. Deinde 2.
etiamsi vaſallus, qui intra luctus tempus cum viduâ concumbit, occaſionem præbet turbando ſanguini, & facit, ut incertus naſcatur fœtus, dum neſcitur, utrum ex priore, an poſteriore marito fuerit conceptus, l. 1. & l. 11. §1. de his qui not. infam. Hinc qui ſciens talem uxorem ducit, quæ prio- 3.
rem maritum nondum eluxit, infamia notatur dd. ll. Quibus argumentis addimus autoritatem Rolandi à valle conſil. 86. n. 40. & 47. vol. 2. Molin. ad conſuetud. Pariſ. tit. 1 § 30. n. 143. & Borch. d. c. 8. n. 97. Quid ſi pediſſequam dominæ ſtupret vaſallus? Nec tum locum habebit privationis pœna, Matth. de Afflict. in c. un. § ſed quia n. 34. quæ fuit pr. cauſ. ben Andr. de Iſern. Alvar. Præpoſ. & Afflict. in c. un. § 1. quib. mod. feud. amit. Jacob. ſuper verb. qui quidem inveſtiti n. 20. & ſuper verb. dictiq; vaſalli n. 29. Curt. jun. part. 4. n. 22. Roſenth. c. 10. concluſ. 27. n. 41. Schrad. part. 9. c 2, n. 97. Sonsb. part. 12. n. 22. Intrig. quæſt. feud. 86. n. 48. Vulteid. c. 11. n. 31. Licet enim per hoc vaſallus in perjurium cadat ex præſtito juramento ſuper honeſtate domini conſervanda, non tamen ſtatim ex tali inhoneſtate feudum amittet, niſi hoc flagitium contra perſonas prohibitas, vel eas ſaltem, in quib. par vel major ratio militat, perpetret, ſiquidem non ex omni cauſâ, ex quâ opinio vaſalli gravatur, beneficio privatur, cum ſæpè dejeret, & nihilominus beneficium retineat, d. c. un. § 2. verſ. illud n. quæ fuit pr. cauſ. ben. nec quævis occaſio, propter quam fidelis accepti beneficii forſan ingratus argui poſſet, ad privationem ſufficit, ſed ſunt ingratitudinis cauſæ certis limitibus circumſcriptæ, quibus beneficium adimitur, c. un. verſ. de illa tamen in quib. cauſ. feud amit. (*f*) l. 1. § 5. l. 26. ff de injur. Alvar. Præpoſ. Afflict. & Iſern. in d. § item ſi fidelis, Curt. jun. part. 4. n. 20. & 29. Zaſ. part. 10. n. 17. Sonsb. part. 12. n. 16. Schrad. d. c. 2. n. 9. (*g*) c. un. § 2. verſ. porrò, quæ fuit pr. cauſ. ben. & c. un. ibi: & nunquam ex perſonâ meâ faciam aliquid ſcienter, quod pertineat ad tuam vel tuorum injuriam vel contumeliam de nov. form. fidel Jacob. ſup. verb. dictiq; vaſalli n. 29. Vultei d. c. 11. n. 32.

XII.

Directò & immediatè dominum lædit, ſi ipſum non mortuum, nec ad mortem vulneratum in acie deſerat (a) aut ſecreta domini

ſeu in campeſtri, quot teſtes ſunt neceſſar. Jacob. ſuperverb. & promiſerunt
n. 17. & ſeq. Zaſ. part. 10. n. 18. Sonsb. part. 12. n. 12. Roſenth. c. 10. con-
Q. cluſ. 16. n. 1. De eo dubitatur, an ſi alter ex duobus fratribus commune
feudum poſſidentibus, fratre interim altero dominum defendente & in
prælio perſiſtente, fugiat, feudum pro ſua parte amittat? Affirmativam tu-
entur Cotta in memorabilibus verſ. vaſallus, Roſenthr. c. 10. concluſ. 16.
Rat. con- n. 9. & ſeqq. Sonsb. part. 12. n. 13. Borch. d. c. 8. n. 87. Vultei c. 11. n. 19.
Quos ſequor. Si enim uterque dominum defererent, utique feudo cade-
firmat. 1. rent. Idem igitur juris in alterutro ſtatuendum per l. ſingularia 15. ff ſi
2. cert. pet. Deinde ſoliditas id eſt, communio rerum non liberat ſocium de-
linquentem à pœnâ delicti, l. rei communis 45. ff pro ſocio, l. 52 §. ult. d. t.
3. Tertio vaſallus de feudo partem alienans non totum, ſed partem tantùm
4. amittit, c. un. de vaſallo qui contra conſt. Quartò pœnæ ſuos tenere de-
bent autores, l. ſancimus 22. C. de pœnis. Quintò delictum patris innocen-
5. ti filio nihil nocet. Ergò neque delictum fratris fratri nocebit, l. 2. § 7. ff de
6. decur. l. 26. ff de pœn. Sextò quia ſi ſocius rem communem portans non
ſolverit vectigal, ejus pars in commiſſum cadit, non etiam pars alterius ſo-
7. cii. l. 2. § 2. l. 87. in fin. l. ult. § 11. ff de publican. Confert item huc text.
in l. 9. C. de condit. inſertis & l. ſi ita fuerit 13. in pr. & § 1. & 2. ff de ma-
numiſſ. teſtam. Diſſ. Bl. Alvar. Præpoſ. in d. c. un. in pr. quib. mod. feud.
amit. Jacob. ſup. verb. & promiſerunt n. 20. Curt. jun. part. 4. n. 18. Boër.
deciſ. 300. n. 3. Schrad. part. 9. c. 1. n. 5. (b) per text in c un. quib. mod.
feud. amit. & c. un. verſ. tutum de form fidel. in c. un. ibi: nec id quod
mihi ſub nomine fidelitatis commiſerit dominus, pandam alii ad ejus de-
trimentum me ſciente, qual. jurar. deb. vaſall. & c. un. in verb. & ſi aliquid
de ſecreto mihi manifeſtaveris, illud ſine tuâ licentiâ nemini pandam, vel
Q. per quod pandatur, faciam, de nov. form. fidel. Non a. requiritur, ut volun-
tatem nocendi damnum reipſa ſubſecutum ſit: Quia feudorum placita dun-
Rat. 1. taxat duo prædicta requirunt, dolum ſcilicet & voluntatem nocendi.
2. Deindè vaſallus, quando ſecreta domini eliminat, non ſimplicis delicti, ſed
perjurii ſe participem facit; Domini autem intereſt non habere vaſallum
perjurum, infidelem, loquacem aut garrulum, qui nihil neq; dicere neq;
3. facere penſi habet. Præterea voluntas ſive propoſitum delinquendi facto jam
declaratum, non exitus ſpectatur l. 14. ff Ad l. Cornel. de ſicar. l. 6. C. Ad
4. Jul. de vi publ. l. 53. ff de furt. Deniq; ipſum damnum, quod vaſallus in-
fert domino, per ſe cauſa eſt amittendi feudum huic cauſæ oppoſita in c. un.
verſ. Utile de formâ fidel. & c. un. § Item ſi delator quæ fuit pr. cauſ. & c.
un. § ſimiliter vaſallus de conſuetud. rect. feud.

XIII.

Item ſi contumax in dominum fiat (a) *negotium grave ipſi faceſſat* (b) *feudum vel feudi partem ejusve conditionem aut qualitatem inficietur.* (c)

(a) Quam

(a) Quam committit vaſallus vel circa negotia extra judicium, vel circa negotia, quæ in judicio agitantur. Extra judicium contumax fit, ſi juramentum fidelitatis tribus vicibus legitimo temporis ſpacio interpoſito requiſitus præſtare detrectet, c. un. § eſt & alia, quæ fuit pr. cauſ. ben. aut ſi filium, qui dominū offendit, eo requirente, ad eundem non deducat, vel certè à ſe non ſeparet, Zaſ. part. 10. n. 57. Sonsb. part. 12. n. 60. Roſenth. c. 10. concl. 2. n. 1. aut ſi ſubvaſallus dominum ſuperiorem offenderit, & dominus offenſus vaſallum ſuum, cujus offendens eſt ſubvaſallus, requirat, ut de offenſa commiſſa ipſi ſatisfiat, nec tamen vaſallus deſiderio domini ſatisfaciat, quo caſu uterq; feudum amittit, c. un. § inſuper, de proh. feud. al. per Frider. Zaſ. part. 10. n. 58. Sonsb. part. 12. n. 61. Roſenth. c. 10. concluſ. 10. n. 4. Circa negotia verò, quæ in judicio agitantur, vaſallus contumax eſt, ſi domino juſtitiam facere recuſet, c. un. § illud tamen, quæ fuit pr. cauſ. ben. amitt. (b) modò per hoc dominum grave diſpendium ſuſtinere faciat c. un. § 2. verſ. item ſi delator, quæ fuit pr. cauſ. ben. amit. quod multis modis fieri poteſt, vel in judicio vel extra judicium, ſive illud criminale ſit, ſive civile, c. un. § ſimiliter de conſuet. rect. feud. ut ſi dominum accuſet, d. § ſimiliter, Zaſ. part. 10. n. 4. Sonsb. part. 12. n. 46. Borch. c. 8. n. 112. Roſenth. c. 10. concl. 35. n. 2. Intrigliolus quæſt. feud. 98. n. 123. & inprimis, ſi famoſam aliquam actionem adverſus dominum inſtituat, c. un. verſ. curia, ibi: eumq; ſalvâ reverentia cogere, de milite vaſall. qui contumax, & c. un. ibi: quomodo n. vaſallus, quàm humiliter, quàm devotè quàm benignè, quàm fideliter erga domineum ſuum debeat ſe habere, in quib. cauſ. feud amit. gl. & Dd. in d. § item ſi delator, & in d. c. un. §. ſi verò, de mil. vaſ. qui contum. Blanch. 2. feud. 1. n. 55. Roſenth. c. 10. concl. 23. vel ſi advocationem adverſus ipſum ſuſcipiat, Zaſ. d. part. 10. n. 42. Sonsb. d. part. 12. n. 46. Roſenth. d. c. 10. concl. 22. Mozzius ex qnib. cauſ. feud. amitt. n. 33. Si teſtimonium in cauſa criminali vel civili non modica contra dominum dicat, c. un. § ſimiliter, de conſuet. rect. feud. ubi Cujac. Vulteî d. c. 11. n. 27. verſ. Similiter vaſallus, niſi à judice nullam excuſationem admittente teſtimonium perhibere compellatur, quo caſu à pœna privationis immunis erit, Zaſ. d. part. 10. n. 49. Borch. c. 8. n. 128. Cum dolo malo facere non videatur, qui juſſu judicis aliquid facit, cui parere neceſſe habet, l. 167. § 1. de R. J. (c) c. un. § vaſallus ſi feudū & § vaſallus feudum, ſi de feud. def. cont. & c. un. § fin. de L. Corrad. Zaſ. part. 10. n. 51. Sonsb. part. 12. n. 63. Borch. c. 8. n. 115. Roſenth. d. c. 10. concl. 32. Cacher. deciſ. Pedem. 29. n. 19. & ſeq.

XIV.

Deniq; ſi gravi & inhoneſtâ injuriâ dominum afficiat (a) *amicitiam cum inimico vel ho-*

(*a*) Sive re ſive verbis, c. un. § 1. verſ. porrò quæ fuit. pr. cauſ. ben. c. un. ibi: quod tu recipias in perſonâ tuâ aliquam læſionem vel injuriam vel contumeliam vel quod tu amittas aliquem honorem, de nov. form fidel. Zaſ. part. 10 n. 39. Matth. de Afflict. deciſ. Neapol. 265. n. 61. Borch. c. 8. n. 110. Roſenth. c. 10. concl. 20. & ſeq. Schrad. part. 9. c. 4. (*b*) c. un. ubi Alvar. quot teſtes ſunt neces. gl. in c. un. in verb. aſſal. quæ fuit pr. cauſ. ben. Zaſ. d. part. 10. n. 31. Clar. in § feudum q. 54. Sonsb. part. 12. n. 43. Borch. c. 8. n. 121. & ſeqq. Roſenth. d. c. 10. concl. 12. n. 14. Schrad. part. 9. c. 5. n. 23. & ſeqq. Vultei c. 11. n. 29. (*c*) Veneno, gladio, vel alio modo, d. c. un. verſ. incolume, de form. fidel. & c. un. ibi: quod tu amittas vitam vel membrum aliquod, & d. verſ. porrò ſi dominum, Matth. de Affl. in. c. un. § fin. n. 23. quib. mod. feud. amit. Petr. de Bella Pertica tit. 9. n. 12. Jacob in verſ. dictiq; vaſalli promiſerunt n. 44. Sonsb. part. 12. n. 33. verſ. quinta concluſio, & n. 38. verſ. quintò diximus, Borch. c. 8. n. 110. Roſenth. c. 10. concl. 17. n. 13. Schrad. part. 9. c. 4. n. 25. Intrigliol. q. feud. 89. n. 67. Vultei c. 11. n. 20. & Rittersh. lib. 2. part. feud. c. 5. q. 5.

COROLLARIA

I.

Mulier ratione dotis omnibus creditoribus etiam expreſſam hypothecam anteriorem, habentibus præfertur.

II.

Pater pontificiæ confeſſionis filium reformatæ religionis tanquam hæreticum exheredare non poteſt.

III.

In re duobus venditâ potior is habetur cui res prius eſt tradita.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA ... EMANUELE